

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О СТЕЧАЈУ

Члан 1.

У Закону о стечају („Службени гласник РС”, бр. 104/09, 99/11 - др. закон и 71/12 - УС), у члану 10. став 3. мења се и гласи:

„Огласи, решења и други акти суда, на дан доношења, објављују се на огласној и електронској огласној табли суда, а решења и други акти суда, када је то прописано овим законом, достављају се и одговарајућем регистру ради јавног објављивања на интернет страни тог регистра или на други начин којим се омогућава да јавност буде упозната, уколико тај регистар нема своју интернет страну.”

После става 3. додаје се нови став 4, који гласи:

„Сви поднесци стечајног управника и учесника у поступку са свим прилозима објављују се, одмах по пријему, на јавном порталу надлежног привредног суда или на други начин којим се омогућава да јавност буде упозната о току стечајног поступка, уз поштовање прописа којима се уређује заштита података о личности.”

Досадашњи став 4. постаје став 5.

Члан 2.

У члану 19. додају се ст. 3, 4. и 5, који гласе:

„Стечајни управник има легитимацију коју издаје овлашћена организација.

Стечајни управник легитимацију може да употребљава само за службене радње које предузима у границама својих законских овлашћења.

Министар ближе прописује изглед, образац и садржину легитимације стечајног управника.”

Члан 3.

У члану 20. став 3. брише се.

У ставу 4, који постаје став 3, речи: „ст. 2. и 3.” замењују се речима: „става 2”.

Досадашњи став 5. постаје став 4.

Члан 4.

У члану 21. став 1. тачка 2) после речи: „директора” додају се запета и реч: „власника”, а после речи: „дужника” додају се речи: „или лица повезаног са стечајним дужником, у смислу овог закона”.

У тачки 3) после речи: „дужником” додају се речи: „или лицем повезаним са стечајним дужником, у смислу овог закона”.

У тачки 4) после речи: „директор” додају се запета и реч: „власник”, а после речи: „дужника” додају се речи: „или лица повезаног са стечајним дужником, у смислу овог закона”.

У тач. 5), 6), 7) и 9) после речи: „дужника” додају се речи: „или лица повезаног са стечајним дужником, у смислу овог закона”.

Члан 5.

У члану 22. став 1. речи: „у већинској државној или друштвеној својини” замењују се речима: „са већинским јавним или друштвеним капиталом”, а речи: „у већинској државној својини” замењују се речима: „са већинским јавним капиталом”.

Члан 6.

У члану 23. став 2. тачка 3) мења се и гласи:

„3) има стечено високо образовање на студијама другог степена (дипломске академске студије - мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије), односно у основном трајању од најмање четири године.”

Став 8. брише се.

Досадашњи став 9. постаје став 8.

Члан 7.

У члану 26. став 1. мења се и гласи:

„Стручни надзор над радом стечајних управника (у даљем тексту: стручни надзор), врши овлашћена организација, у складу са посебним законом. На поступак стручног надзора сходно се примењују одредбе закона којим се уређује општи управни поступак.”

После става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„У поступку стручног надзора овлашћена организација проверава да ли стечајни управник обавља дужност стечајног управника у складу са овим законом, националним стандардима за управљање стечајном масом и кодексом етике, као и другим прописима”.

Досадашњи став 2, који постаје став 3, мења се и гласи:

„У случају утврђених неправилности у раду стечајног управника, овлашћена организација, по спроведеном дисциплинском поступку, стечајном управнику за утврђене повреде дужности изриче следеће мере:

- 1) опомену;
- 2) јавну опомену;
- 3) новчану казну;
- 4) одузимање лиценце.”

У досадашњем ставу 3, који постаје став 4, речи: „мере из става 2.” замењују се речима: „мере из става 3.”.

После става 4. додају се нови ст. 5, 6. и 7, који гласе:

„Повреде дужности стечајног управника могу бити лакше или теже повреде дужности.

У случају лакше повреде дужности могу се изрећи мере: опомена, јавна опомена и новчана казна, а у случају теже повреде дужности могу се изрећи мере: мера јавна опомена и новчана казна, мера новчана казна и мера одузимање лиценце.

Министар ближе прописује које неправилности у раду стечајног управника представљају лакше, а које теже повреде дужности стечајног управника.”

У досадашњем ставу 4, који постаје став 8, речи: „Решење из става 3.” замењују се речима: „Решење из става 4.”.

Досадашњи ст. 5. и 6. постају ст. 9. и 10.

У досадашњем ставу 7, који постаје став 11, речи: „решења из става 3.” замењују се речима: „решења из става 4.”.

Члан 8.

У члану 27. став 1. тачка 1) после речи: „неопходно” додају се запета и речи: „као и радње побијања, ако би се побијањем увећала стечајна маса;”.

Тачка 4) мења се и гласи:

„4) састави извештај о економско-финансијском положају стечајног дужника и да га достави стечајном судији, одбору поверилаца и овлашћеној организацији;”.

После тачке 4) додаје се тачка 4а), која гласи:

„4а) састави пореске билансе са стањем на дан отварања и дан окончања стечајног поступка, у складу са пореским прописима и да те билансе, са пореском пријавом, достави надлежном пореском органу у роковима предвиђеним пореским прописима;”.

У ставу 3. после речи: „разлучних”, додају се речи: „и заложних”, а после речи: „разлучни” додају се речи: „и заложни.”

Члан 9.

У члану 28. став 1. речи: „које значајније утичу” замењују се речима: „које имају или могу имати значајан утицај или последице”, а после речи: „набавка опреме веће вредности” додају се запета и речи: „издавање у закуп”.

У ставу 3. речи: „као и да одбору поверилаца” замењују се речима: „као и да свим члановима одбора поверилаца”.

У ставу 5. после речи: „није реаговао” додају се речи: „у року од осам дана од дана пријема обавештења”.

Члан 10.

У члану 29. став 1. после речи: „овлашћеној организацији” додају се речи: „у року од 20 дана од дана истека тромесечног периода.”

После става 1. додају се нови ст. 2. и 3, који гласе:

„Стечајни управник је дужан да извештаје из става 1. овог члана стечајном судији достави у писаном облику, а одбору поверилаца и овлашћеној организацији електронским путем.

Овлашћена организација је дужна да извештаје, одмах по достављању, објави на својој интернет страни.”

Досадашњи ст. 2. и 3. постају ст. 4. и 5.

Досадашњи став 4. брише се.

Досадашњи ст. 5, 6, 7. и 8. постају ст. 6, 7, 8. и 9.

Члан 11.

У члану 31. став 4. мења се и гласи:

„Захтев за накнаду штете застарева у року од три године од дана брисања стечајног дужника, односно стечајне масе из надлежног регистра, односно правноснажности решења којим је потврђено усвајање плана реорганизације”.

Члан 12.

У члану 32. став 3. после речи: „из става 1. овог члана” додају се речи: „али постоје други разлози који су у вези са испуњавањем обавеза стечајног управника”.

Став 4. мења се и гласи:

„Предлог из става 3. овог члана може се поднети на првом поверилачком рочишту или најкасније у року од 60 дана од дана одржавања првог поверилачког рочишта”.

Додаје се став 8, који гласи:

„Одредбе овог члана сходно се примењују и на разрешење привременог стечајног управника”.

Члан 13.

У члану 35. став 1. реч: „најкасније” брише се.

У ставу 3. после речи: „стечајни повериоци.” додају се речи: „Вероватност необезбеђеног потраживања различни повериоци могу доказивати достављањем процене вредности имовине која представља предмет различног права. Процена вредности предмета различног права мора да буде сачињена од стране овлашћеног стручног лица (проценитеља) и не може бити старија од 12 месеци”.

Став 4. брише се.

У досадашњем ставу 6, који постаје став 5, после речи: „и чланова одбора поверилаца” додају се речи: „који су дужни да у року од осам дана од дана избора стечајном судији доставе своју контакт адресу, телефон и адресу електронске поште.”

У досадашњем ставу 8, који постаје став 7, после речи: „могу да закажу скупштину поверилаца” додају се речи: „и предложе дневни ред.”

У досадашњем ставу 9, који постаје став 8, после речи: „огласној” додају се речи: „и електронској”.

У досадашњем ставу 11, који постаје став 10, реч: „двотрећинском” брише се.

Члан 14.

У члану 36. став 1. после речи: „седница скупштине поверилаца” бришу се запета и речи: „уколико скупштина поверилаца није формирана пре првог поверилачког рочишта”.

После става 5, додаје се нови став 6, који гласи:

„Стечајни управник на почетку рочишта даје стечајном судији и присутним повериоцима преглед свих потраживања поверилаца који су лица повезана са стечајним дужником, у смислу овог закона”.

Досадашњи став 6. постаје став 7.

Члан 15.

У члану 38. став 1. после речи: „Скупштина поверилаца” бришу се речи: „на првој седници или”.

Став 3. мења се и гласи:

„Чланови одбора поверилаца могу бити стечајни повериоци, без обзира на висину свог потраживања”.

После става 3. додају се нови ст. 4. и 5, који гласе:

„Стечајни поверилац може себе или другог стечајног повериоца предложити за члана одбора поверилаца.

Повериоци који су истовремено запослени или бивши запослени код стечајног дужника не могу имати више од једног члана одбора поверилаца.”

У досадашњем ставу 4, који постаје став 6, после речи: „Повериоци” додају се речи: „који нису лица повезана са стечајним дужником, у смислу овог закона, а”.

После става 6. додају се нови ст. 7. и 8, који гласе:

„Повериоци који су лица повезана са стечајним дужником, у смислу овог закона, осим лица која се у оквиру своје редовне делатности баве давањем кредита, не могу бити чланови одбора поверилаца.

Сви чланови одбора поверилаца дужни су да суду, стечајном управнику и свим повериоцима доставе електронску адресу за комуникацију.”

Досадашњи ст. 5, 6, 7, 8. и 9. постају ст. 9, 10, 11, 12. и 13.

Став 13. мења се и гласи:

„Ако се на првом поверилачком рочишту не формирају поверилачки органи, дужност одбора поверилаца врши пет поверилаца, осим лица повезаних са стечајним дужником, у смислу овог закона, чија су појединачна необезбеђена потраживања највећа према прегледу потраживања формираном за потребе гласања на првом поверилачком рочишту.”

Члан 16.

У члану 39. после става 2. додаје се нови став 3, који гласи:

„Ако председник одбора поверилаца у року од 15 дана од дана добијања предлога више од половине чланова одбора поверилаца не закаже седницу одбора поверилаца, предлагачи могу да закажу седницу одбора поверилаца и предложе дневни ред.”

Досадашњи ст. 3, 4, 5. и 6. постају ст. 4, 5, 6. и 7.

Члан 17.

У члану 41. после става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„Члан одбора поверилаца има право да о свом трошку ангажује једно или више стручних лица која ће извршити анализу пословања стечајног дужника пре или током стечајног поступка и анализу предузетих радњи од стране стечајног управника и сачинити извештај који се, без одлагања, доставља осталим члановима одбора поверилаца, стечајном судији, стечајном управнику и овлашћеној организацији. Стечајни управник је дужан да

ангажованом стручном лицу, без одлагања, омогући потпун приступ и увид у пословне књиге, рачуноводствене исправе и другу релевантну документацију стечајног дужника.”

Досадашњи ст. 2, 3. и 4. постају ст. 3, 4. и 5.

Члан 18.

Назив члана 49. мења се и гласи:

„Разлучни и заложни повериоци”.

У члану 49. став 1. мења се и гласи:

„Разлучни повериоци су повериоци који имају заложно право, законско право задржавања или право намирања на стварима и правима о којима се воде јавне књиге или регистри и имају право на првенствено намирање из средстава остварених продајом имовине, односно наплате потраживања на којој су стекли то право”.

У ставу 2. речи: „Повериоци из става 1. овог члана” замењују се речима: „Разлучни повериоци”.

Додају се ст. 5, 6. и 7, који гласе:

„Заложни повериоци су повериоци који имају заложно право на стварима или правима стечајног дужника о којима се воде јавне књиге или регистри, а немају новчано потраживање према стечајном дужнику које је тим заложним правом обезбеђено.

Заложни повериоци нису стечајни повериоци и нису разлучни повериоци. Заложни повериоци су дужни да у року за подношење пријаве потраживања обавесте суд о заложном праву, уз достављање доказа о постојању заложног права и изјаве о износу новчаног потраживања према трећем лицу које је тим правом обезбеђено на дан отварања стечајног поступка, чиме стичу својство странке.

Заложни повериоци не могу да бирају и да буду бирани у скупштину и одбор поверилаца”.

Члан 19.

У члану 50. став 4. брише се.

Члан 20.

У члану 54. став 4. после тачке 3) додаје се тачка 4), која гласи:

„4) у четврти исплатни ред спадају потраживања настала две године пре дана отварања стечајног поступка по основу зајмова, као и других правних радњи које у економском погледу одговарају одобравању зајмова, у делу у којем ти зајмови нису обезбеђени, а који су стечајном дужнику одобрени од стране лица повезаних са стечајним дужником, у смислу овог закона, осим лица која се у оквиру своје редовне делатности баве давањем кредита и зајмова.”

Члан 21.

У члану 55. додаје се став 5, који гласи:

„Изузетно од става 1. овог члана, стечајни поступак се не може покренути над привредним друштвима која су регистрована за производњу

наоружања и војне опреме без претходне сагласности министарства надлежног за послове одбране”.

Члан 22.

У члану 58. став 1. после речи: „огласној” додају се речи: „и електронској огласној”.

Члан 23.

У члану 59. став 1. после речи: „стечајни судија” додају се запета и речи: „као и трошкова за регистрацију података о стечају у регистрима које води организација надлежна за вођење регистра привредних субјеката, у складу са прописима којима се одређује врста, висина и начин плаћања накнада за послове регистрације и друге услуге које пружа организација надлежна за вођење регистра привредних субјеката.”

После става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„Уколико се ради о правним лицима која су разврстана као микро правна лица у складу са прописима којима се уређују критеријуми за разврставање правних лица, предујам се не може одредити у износу већем од 50.000 динара”.

Досадашњи ст. 2, 3, 4. и 5. постају ст. 3, 4, 5. и 6.

Члан 24.

У члану 61. став 2. мења се и гласи:

„Обавеза из става 1. овог члана односи се и на чланове извршног, управног и надзорног одбора стечајног дужника којима је престала дужност отварањем стечајног поступка, као и на контролне чланове друштва.”

После става 2. додаје се нови став 3, који гласи:

„Лица из ст. 1. и 2. овог члана дужна су да стечајном управнику одмах по позиву предају рачуноводствене исправе, пословне књиге, печате, кључеве и шифре стечајног дужника и да предају или омогуће приступ рачуноводственом софтверу.”

Досадашњи став 3, који постаје став 4, мења се и гласи:

„Стечајни судија може решењем, против којег није дозвољена жалба, наложити стечајном дужнику, као и лицима из ст. 1. и 2. овог члана да, у одређеном року, предају писани извештај о економско-финансијском стању стечајног дужника, као и све податке, односно документацију за које стечајни судија оцени да су релевантни за даљи ток поступка.”

Досадашњи ст. 4. и 5. постају ст. 5. и 6.

Додају се ст. 7. и 8, који гласе:

„Банке имају обавезу да на захтев стечајног управника доставе бројеве свих девизних и динарских рачуна, све изводе у електронској форми са свих динарских и девизних рачуна, све уговоре о орочењу средстава стечајног дужника, као и све уговоре о сефу.

Јавни регистри имају обавезу да на захтев стечајног управника доставе податке о имовини и правима стечајног дужника за период до пет година пре отварања стечајног поступка.”

Члан 25.

У члану 62. став 2. тачка 4) после речи: „разлучних” додају се речи: „и заложних”.

Члан 26.

У члану 63. став 1. после речи: „огласној” додају се речи: „и електронској огласној”.

Члан 27.

У члану 69. додаје се став 4, који гласи:

„Решење из става 2. овог члана, након правноснажности, стечајни судија доставља надлежном регистру ради регистрације брисања мера обезбеђења, ако су решењем о покретању претходног стечајног поступка изречене мере обезбеђења, и то у року који не може бити дужи од три дана од дана правноснажности”.

Члан 28.

У члану 71. став 3. после речи: „огласној” додају се речи: „и електронској огласној”.

Члан 29.

У члану 73. став 1. речи: „почетком дана истицања” замењују се речима: „даном објављивања.”

Члан 30.

У члану 91. став 4. реч: „трговинским” замењује се речју: „привредним”.

Члан 31.

У члану 93. став 4. реч: „писмени” замењује се речју: „писани”.

У тачки 2) тачка и запета на крају замењују се тачком, а тачка 3) брише се.

После става 4. додаје се нови став 5, који гласи:

„Стечајни судија, на писани захтев разлучног повериоца који садржи процену вредности имовине која је предмет разлучног права, сачињену од стране овлашћеног стручног лица најкасније годину дана пре отварања стечајног поступка, доноси одлуку о укидању или условљавању мера обезбеђења из члана 62. став 2. тачка 4) овог закона или забране извршења или намирења из става 1. овог члана у односу на имовину која је предмет разлучног права, ако је вредност предметне имовине мања од износа обезбеђеног потраживања тог повериоца, а предметна имовина није од кључног значаја за реорганизацију”.

Досадашњи став 5, који постаје став 6, мења се и гласи:

„О захтеву из ст. 4. и 5. овог члана стечајни судија одлучује у року од 15 дана од дана пријема захтева”.

Досадашњи став 6. постаје став 7.

Члан 32.

У члану 102. став 2. речи: „Уколико је ствар отуђена током претходног стечајног поступка након ступања на дужност привременог стечајног управника, накнада штете представља обавезу стечајне масе.” бришу се.

Додаје се став 3. који гласи:

„Ако је ствар на којој постоји излучно право стечајни дужник неовлашћено отуђио у току стечајног поступка, односно претходног стечајног поступка, излучни поверилац може да захтева да се на њега пренесе право на противчинидбу, ако противчинидба још увек није извршена, или да захтева противчинидбу из стечајне масе, ако се ствар из стечајне масе још увек може излучити, или да захтева накнаду тржишне вредности те ствари и накнаду за претрпљену штету, која се намирује као обавеза стечајне масе”.

Члан 33.

У члану 107. став 2. после речи: „разлучни” додају се запета и реч: „заложни”.

Додаје се став 4, који гласи:

Изузетно од става 3. овог члана, за заложне повериоце у листи наводе се подаци из става 3. тач. 1) и 4) овог члана.”

Члан 34.

У члану 111. став 1. речи: „Повериоци подносе пријаве потраживања писмено стечајном суду.” замењују се речима: „Повериоци пријаве потраживања подносе надлежном суду у писаном облику”.

После става 5. додају се нови ст. 6. и 7, који гласе:

„Поверилац који је пријавио потраживање у стечајном поступку дужан је да у пријави потраживања наведе и да ли постоје јемци за обавезу стечајног дужника, као и да о поднетој пријави потраживања благовремено обавести јемце.

Поверилац је дужан да обавести стечајног управника о свакој наплати потраживања од јемца, у року од осам дана од дана извршене наплате.”

Досадашњи став 6. постаје став 8.

Члан 35.

У члану 113. став 2. после речи: „оспорених потраживања” бришу се речи: „у року од 40 дана од дана истека рока одређеног од стране стечајног судије за подношење пријаве потраживања.”

Став 4. мења се и гласи:

„Стечајни управник је дужан да најкасније десет дана пре дана одржавања испитног рочишта достави листу потраживања стечајном судији, који је дужан да је објави на огласној и електронској огласној табли суда или да, уколико је листа несразмерно велика, на огласној и електронској огласној табли суда истакне обавештење о месту где се листа налази.”

У ставу 5. речи: „Стечајни управник је дужан да изврши личну доставу обавештења оним повериоцима чија су потраживања оспорена” замењују се речима: „Стечајни управник је дужан да изврши личну доставу обавештења оним повериоцима чија су потраживања оспорена, најкасније 15 дана пре одржавања испитног рочишта”.

Члан 36.

У члану 114. став 4. мења се и гласи:

„Повериоци могу оспоравати пријављена потраживања других поверилаца до закључења испитног рочишта на коме се испитују њихове пријаве потраживања”.

Члан 37.

У члану 116. додају се ст. 8. и 9, који гласе:

„Уколико је у закључку о листи утврђених и оспорених потраживања стечајни судија дао стечајном управнику или повериоцу погрешан упут на парницу, лице које је погрешно упућено на парницу може поднети захтев за исправку закључка у року од пет дана од дана пријема закључка, односно од дана објављивања закључка на огласној и електронској огласној табли суда, уз поштовање прописа којима се уређује заштита података о личности, о коме је стечајни судија дужан да одлучи у року од три дана.

До доношења одлуке стечајног судије по захтеву из става 8. овог члана не теку рокови за покретање или наставак парничних поступака по упуту стечајног судије.”

Члан 38.

У члану 117. став 1. после речи: „на парницу” додају се запета и речи: „односно на наставак прекинутог парничног поступка”, а речи: „коју може да покрене у року од осам дана” замењују се речима: „коју може да покрене, односно настави у року од 15 дана”.

После става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„Поверилац који није покренуо парницу или тражио наставак прекинуте парнице у року из става 1. овог члана, губи то право и својство стечајног повериоца”.

Досадашњи ст. 2, 3, 4. и 5. постају ст. 3, 4, 5. и 6.

Члан 39.

После члана 117. додаје се назив члана и члан 117а, који гласи:

„Пренос потраживања

Члан 117а

Утврђена и оспорена потраживања у стечајном поступку могу бити предмет преноса.

Уговор о преносу потраживања закључују уступилац и прималац потраживања, с тим да се потписи уговорних страна оверавају у складу са законом којим се уређује оверавање потписа, рукописа и преписа, а стечајни дужник се писаним путем обавештава о извршеном преносу.

Прималац има иста права као уступилац, а дужник може према примаоцу истицати исте приговоре које је имао и према уступилоцу, као и приговоре које има само у односу на примаоца, а у складу са овим законом.

Пренос потраживања из става 1. овог члана може се вршити у поступку реорганизације, а у поступку банкротства до доношења решења о главној деоби.”

Члан 40.

У члану 120. став 3. после речи: „постоји неспособност плаћања” додају се запета и речи: „посебно ако је рачун дужника био у непрекидној блокади у трајању од најмање 30 дана.”.

Члан 41.

У члану 122. став 2. после речи: „постоји неспособност плаћања” додају се запета и речи: „посебно ако је рачун дужника био у непрекидној блокади у трајању од најмање 30 дана.”.

Члан 42.

У члану 123. додају се ст. 2. и 3, који гласе:

„Обезбеђење које је стечајни дужник дао за зајам, односно друге правне радње које у економском погледу одговарају одобравању зајмова, лицу повезаном са стечајним дужником, у смислу овог закона, осим лица које се у оквиру своје редовне делатности бави давањем кредита или зајмова, у тренутку када је било трајније неспособно за плаћање у смислу овог закона или у року од годину дана пре дана отварања стечајног поступања над друштвом, не производи правно дејство у поступку стечаја над друштвом.

Ако је стечајни дужник у последњој години пре отварања стечаја вратио кредит или зајам лицу повезаном са стечајним дужником у смислу овог закона, осим лицу које се у оквиру своје редовне делатности бави давањем кредита, сматраће се да је извршио радњу намерног оштећења поверилаца која је подобна за побијање.”.

Члан 43.

У члану 124. после става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„Правном радњом стечајног дужника без накнаде сматра се и пропуштање улагања жалбе, приговора, одговора на тужбу или изостанак са рочишта, ако је саговорач стечајног дужника стекао неку имовинску корист.”

Досадашњи ст. 2. и 3. постају ст. 3. и 4.

Члан 44.

У члану 132. став 6. после речи: „Републике Србије” додају се речи: „и на интернет страни овлашћене организације.”

Члан 45.

У члану 133. став 1. после речи: „стечајни управник је дужан да” бришу се речи: „стечајном дужнику” и запета.

Став 2. мења се и гласи:

„Стечајни управник је дужан да обавештење из става 1. овог члана достави најкасније 15 дана пре дана објављивања огласа о продаји имовине јавним надметањем или јавним прикупљањем понуда, односно 15 дана пре дана одржавања продаје непосредном погодбом”.

У ставу 4. тачка 4) бришу се речи: „и услове”.

У ставу 6. после речи: „разлучних” додају се речи: „и заложних”, после речи: „разлучни” додају се речи: „и заложни”, речи: „десет дана” замењују се

речима: „пет дана”, а после речи: „начин уновчења имовине” додају се запета и речи: „о чему одлучује стечајни судија.”.

У ставу 7. речи: „Стечајни дужник и повериоци” замењују се речима: „Повериоци и друга заинтересована лица”.

У ставу 11. после речи: „разлучних” додају се речи: „и заложних”, после речи: „продатом имовином” додају се речи: „и заложни”, речи: „у року од три дана” замењују се речима: „у року од пет дана”, а после речи: „по основу продаје имовине” додају се запета и речи: „односно наплате потраживања”.

Члан 46.

У члану 135. став 1. после речи: „разлучних” додају се речи: „и заложних”, после речи: „усвоји предлог разлучног” додају се речи: „или заложног”, после речи: „намирење разлучног” додају се речи: „и заложног”, а после речи: „предлога разлучног” додају се речи: „или заложног”.

У тачки 2) после речи: „разлучног” додају се речи: „и заложног”.

У тачки 3) после речи: „разлучно” додају се речи: „и заложно”.

У тачки 4) после речи: „разлучног” додају се речи: „и заложног”.

Члан 47.

У члану 136. став 6. после речи: „разлучни” додају се речи: „и заложни”, речи: „имали разлучно” замењују се речима: „имали обезбеђено”, а речи: „предмет разлучног” замењују се речима: „предмет обезбеђеног”.

Члан 48.

У члану 144. после става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„Изузетно, завршној деоби из става 1. овог члана може се приступити и ако у току поступка стечаја стечајни управник, после више покушаја уновчења имовине стечајног дужника на начин предвиђен овим законом, не успе да уновчи целокупну стечајну масу, односно њен претежни део”.

Досадашњи став 2. постаје став 3.

Члан 49.

У члану 147. после става 2. додаје се нови став 3, који гласи:

„Вишак деобне масе у делу који је сразмеран учешћу вредности задружне својине у укупној имовини стечајног дужника, односно задружног капитала у укупном капиталу стечајног дужника, преноси се републичком задружном савезу чија је задруга била чланица, односно задружном савезу основаном на територији на којој је било седиште те задруге и користи се за оснивање нове задруге, односно за развој задруге на територији на којој је било седиште те задруге”.

Досадашњи став 3. постаје став 4.

Члан 50.

У члану 156. став 1. после тачке 16) тачка на крају замењује се тачком и запетом и додају се тач. 17), 18) и 19), које гласе:

„17) податке о лицима (за домаће физичко лице: лично име и ЈМБГ; за страног физичко лице: лично име, број пасоша и државе издавања, односно ако је издата лична карта за странца, лично име и лични број странца; за домаће

правно лице: пословно име, седиште и матични број; за страно правно лице: пословно име, седиште, број под којим се то правно лице води у матичном регистру и држава тог регистра), која по основу плана реорганизације постају чланови тог правног лица;

18) податке о лицима која су повезана са стечајним дужником, у смислу овог закона;

19) процену вредности имовине стечајног дужника, не старију од шест месеци пре дана подношења плана реорганизације”.

После става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„Независно стручно лице из става 1. тачка 10) овог члана не може да буде лице које је запослено код стечајног дужника или лица које је повезано са стечајним дужником, у смислу овог закона, као ни лице које је повезано са стечајним дужником, у смислу овог закона”.

Досадашњи став 2. постаје став 3.

У досадашњем ставу 3, који постаје став 4, тачка 2) мења се и гласи:

„2) потписану изјаву већинских поверилаца по вредности потраживања сваке планом предвиђене класе да су упознати са садржином плана реорганизације и спремни да приступе на рочиште за гласање о плану реорганизације или гласају писаним путем;”.

У тачки 5) речи: „најкасније 60 дана” замењују се речима: „најкасније 90 дана”.

Члан 51.

У члану 157. после става 2. додају се нови ст. 3, 4, 5. и 6, који гласе:

„Права заложних поверилаца који нису разлучни повериоци не могу се мењати или умањити планом реорганизације без њихове изричите сагласности.

Заложни повериоци не могу гласати о плану реорганизације.

Спровођење мера предвиђених планом реорганизације не може се вршити супротно одредбама закона којим се уређује заштита конкуренције и закона којим се уређује контрола државне помоћи, а надлежни орган поступа са нарочитом хитношћу и у скраћеном поступку.

Ако је стечајни дужник разврстан као средње или велико правно лице у складу са законом којим се уређују критеријуми за разврставање правних лица, подносилац плана реорганизације дужан је да план реорганизације поднесе органу надлежном за заштиту конкуренције и органу надлежном за контролу државне помоћи, ради прибављања мишљења да ли су предвиђене мере у супротности са законом којим се уређује заштита конкуренције и законом којим се уређује контрола државне помоћи.”

Досадашњи став 3. брише се.

Досадашњи ст. 4. и 5. постају ст. 7. и 8.

Члан 52.

У члану 158. додају се нови ст. 1. и 2, који гласе:

„Организација која је посебним законом одређена да обавља послове стечајног управника из члана 19. став 2. овог закона овлашћена је да у име правног лица које послује са већинским јавним или друштвеним капиталом поднесе унапред припремљени план реорганизације.

Уколико је организација из става 1. овог члана подносилац унапред припремљеног плана реорганизације, не може бити именована за независно стручно лице које ће пратити спровођење плана”.

Досадашњи ст. 1, 2, 3, 4. и 5. постају ст. 3, 4, 5, 6. и 7.

Члан 53.

У члану 159. став 1. речи: „Рочиште се одржава у року предвиђеном за окончање претходног поступка.” бришу се.

После става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„Решење о покретању претходног поступка за испитивање испуњености услова за отварање стечајног поступка у складу са унапред припремљеним планом реорганизације, доставља се овлашћеној организацији и организацији надлежној за вођење регистра привредних субјеката, ради објављивања, односно евидентирања”.

Досадашњи ст. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11. и 12. постају ст. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12. и 13.

У ставу 4. речи: „на огласној табли суда и у „Службеном гласнику Републике Србије”, као и у најмање три високотиражна дневна листа који се дистрибуирају” замењују се речима: „на огласној и електронској огласној табли суда и у „Службеном гласнику Републике Србије”, као и у једном високотиражном дневном листу који се дистрибуира.”.

У ставу 6. тачка 2) речи: „у року који није краћи од 15 дана” замењују се речима: „у року од 15 дана”.

Став 8. мења се и гласи:

„Рочиште за гласање о унапред припремљеном плану реорганизације не може се одржати пре истека рока од 30 дана од дана објављивања огласа из става 3. овог члана”.

У ставу 10. после речи: „стечајног дужника” додају се речи: „која може да важи најдуже шест месеци и не може се поново одредити у истом поступку”.

Члан 54.

У члану 160. став 2. мења се и гласи:

„Стечајни судија ће, на захтев заинтересованог лица или по предлогу привременог стечајног управника, извршити процену висине потраживања за потребе гласања. Процена висине потраживања за потребе гласања врши се преко овлашћеног стручног лица (проценитеља) и не може бити старија од 12 месеци.”

После става 2. додаје се нови став 3, који гласи:

„Ако од утврђеног датума стања пословних књига у ванредном извештају ревизора из члана 156. став 4. тачка 5) овог закона до датума одржавања рочишта протекне више од девет месеци, стечајни судија ће по службеној дужности наложити привременом стечајном управнику или другом стручном лицу ангажованом у циљу утврђивања тачности података да достави нови ванредни извештај, израђен од стране другог независног ревизора, са стањем на последњи дан месеца који претходи месецу у којем је дат тај налог”.

Досадашњи ст. 3, 4, 5, 6, 7, 8. и 9. постају ст. 4, 5, 6, 7, 8, 9. и 10.

У ставу 6. речи: „став 8.” замењују се речима: „став 9.”.

Члан 55.

У члану 163. став 2. после речи: „заинтересованог лица” додају се речи: „у року од осам дана”.

Члан 56.

У члану 165. после става 3. додају се нови ст. 4. и 5, који гласе:

„За сврху остваривања права гласа разлучних поверилаца стечајни судија врши процену вероватноће намирења њиховог потраживања из оптерећене имовине.

Разлучни поверилац је овлашћен да суду за потребе процене из става 4. овог члана достави процену вредности оптерећене имовине израђену од стране овлашћеног стручног лица (проценитеља). Суд може привременом стечајном управнику наложити и прибављање нове процене вредности те имовине од стране овлашћеног стручног лица (проценитеља) ангажованог од стране привременог стечајног управника о трошку предлагача плана. За износ потраживања који стечајни судија процени, на основу савесне и образложене оцене свих достављених процена и изјашњења привременог стечајног управника да се разлучни повериоци не могу намирити из оптерећене имовине, разлучни повериоци остварују право гласа у оквиру класе потраживања стечајних поверилаца у које је разврстано њихово потраживање.”.

Досадашњи став 4. постаје став 6.

Досадашњи став 5. брише се.

Досадашњи став 6, који постаје став 7, мења се и гласи:

„Лица повезана са стечајним дужником, у смислу овог закона, осим лица која се у оквиру своје редовне делатности баве давањем кредита, чине посебну класу поверилаца и не гласају о плану реорганизације. У случају плана реорганизације поднетог у стечајном поступку, потраживања повезаних лица намирују се на исти начин и под истим условима као потраживања из класе стечајних поверилаца према исплатном реду у које је разврстано њихово потраживање”.

Досадашњи ст. 7, 8, 9, 10. и 11. постају ст. 8, 9, 10, 11. и 12.

У ставу 11. речи: „Даном почетка примене плана реорганизације сматра се дан који је одређен планом реорганизације, с тим да почетак примене тог плана не може наступити пре истека најмање три односно највише 15 дана после доношења решења којим се потврђује усвајање плана реорганизације.”, бришу се.

После става 12. додаје се нови став 13, који гласи:

„Даном почетка примене плана реорганизације сматра се дан одређен планом реорганизације, с тим да тај дан не може бити пре дана правноснажности решења о потврђивању плана реорганизације, нити по истеку рока од 15 дана од дана правноснажности тог решења.”

Досадашњи ст. 12. и 13. постају ст. 14. и 15.

Члан 57.

У члану 166. став 3. речи: „стечајним и разлучним повериоцима” замењују се речима: „стечајним, разлучним и заложним повериоцима”.

У ставу 4. после речи: „стечајни повериоци” додаје се запета, а речи: „и разлучни повериоци” замењују се речима: „разлучни и заложни повериоци”.

Члан 58.

У члану 170. после речи: „акционарских друштава” додају се запета и речи: „као и прописи којима се уређују привредна друштва у делу који се односи на поништавање акција”.

Члан 59.

У члану 174. став 3. брише се.

Досадашњи став 4. постаје став 3.

Члан 60.

После члана 174. додају се називи и чл. 174а и 174б, који гласе:

„Искључива међународна надлежност

Члан 174а

Суд Републике Србије је искључиво надлежан за покретање, отварање и спровођење стечајног поступка против стечајног дужника чије је средиште главних интереса на територији Републике Србије (главни стечајни поступак). Исти суд је искључиво мађународно надлежан и за све спорове који произлазе из стечајног поступка.

Средиште главних интереса треба да одговара месту одакле дужник редовно управља својим интересима и које је као такво препознато од стране трећих лица.

У недостатку супротног доказа, претпоставља се да стечајни дужник има средиште главних интереса у месту где се налази његово регистровано седиште.

Средиште главних интереса утврђује се према чињеницама које постоје у моменту подношења предлога за покретање главног стечајног поступка.

Ако се средиште главних интереса стечајног дужника налази у иностранству, а његово регистровано седиште се налази у Републици Србији, искључиво је надлежан суд Републике Србије, ако се према праву државе у којој стечајни дужник има средиште главних интереса не може покренути и отворити стечајни поступак на основу средишта главних интереса.

Главни стечајни поступак обухвата целокупну имовину стечајног дужника, без обзира да ли се налази у Републици Србији или у иностранству.

Када се регистровано седиште стечајног дужника налази у иностранству, а средиште главних интереса на подручју Републике Србије, за спровођење поступка из става 1. овог члана искључиво је надлежан суд Републике Србије.

Међународна надлежност према пословној јединици, односно имовини страног стечајног дужника у Републици Србији

Члан 174б

Ако суд у Републици Србији није надлежан према одредби члана 174а став 1. овог закона, надлежан је ако стечајни дужник има сталну пословну јединицу без својства правног лица у Републици Србији (споредни стечајни поступак).

Под сталном пословном јединицом подразумева се било које место пословања у којем стечајни дужник обавља економску делатност, употребом људске радне снаге и добара или услуга.

Ако се у Републици Србији не налази средиште главних интереса, ни пословна јединица стечајног дужника, већ само његова имовина, споредни стечајни поступак у Републици Србији је могуће отворити и водити:

1) ако постоји стечајни разлог, али се у држави где стечајни дужник има средиште главних интереса стечајни поступак не може водити због услова предвиђених у стечајном праву те државе;

2) ако се према праву државе у којој стечајни дужник има средиште главних интереса, стечајни поступак односи само на имовину у тој држави;

3) када се страна судска одлука о отварању стечајног поступка не може признати.

За спровођење стечајног поступка надлежан је суд на чијем подручју се налази стална пословна јединица стечајног дужника, а ако нема пословне јединице у Републици Србији, суд на чијем подручју се налази имовина стечајног дужника.

Ако би више судова били месно надлежни за спровођење споредног стечајног поступка, поступак води суд коме је прво поднет предлог за покретање стечајног поступка.

Споредни стечајни поступак обухвата само имовину стечајног дужника која се налази на територији Републике Србије.”

Члан 61.

Члан 177. мења се и гласи:

„Признање страног поступка и сарадњу са страним судовима и другим надлежним органима спроводи суд на чијем подручју се налази седиште, односно стална пословна јединица стечајног дужника.

Ако дужник нема седиште ни сталну пословну јединицу у Републици Србији, месно је надлежан суд на чијем подручју се налази претежни део имовине стечајног дужника.

У случају да се стечајни поступак већ води у Републици Србији, суд који спроводи стечајни поступак месно је надлежан за одлучивање о признању и сарадњи са страним судовима и другим надлежним органима.”.

Члан 62.

У члану 188. после става 2. додаје се нови став 3, који гласи:

„На главни и споредни страни поступак сходно се примењују одредбе чл. 174а и 174б овог закона”.

Досадашњи ст. 3, 4. и 5. бришу се.

Досадашњи ст. 6, 7. и 8. постају ст. 4, 5. и 6.

У ставу 6. речи: „регистровано седиште у Републици Србији, односно чије је”, бришу се.

Додаје се став 7, који гласи:

„Против решења којим се одбија предлог за признање страног поступка, страни стечајни дужник, страни представник и повериоци имају право жалбе, у року од 15 дана. Жалба не одлаже извршење.”

Члан 63.

У члану 192. став 1. мења се и гласи:

„После признања страног споредног поступка, ако је то неопходно ради заштите имовине стечајног дужника или интереса поверилаца, суд може, на захтев страног представника, пружити одговарајућу помоћ путем одређивања следећих мера:

1) забране покретања нових, односно прекид започетих поступака у вези са имовином, правима, обавезама или одговорностима дужника, ако нису прекинути у складу са чланом 191. став 1. тачка 1) овог закона;

2) забране извршења на имовини стечајног дужника, ако извршење није прекинуто у складу са чланом 191. став 1. тачка 2) овог закона;

3) забране преноса, оптерећивања или другог располагања имовином стечајног дужника, ако таква забрана није последица примене одредбе члана 191. став 1. тачка 3) овог закона.”

После става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„После признања главног или споредног страног поступка, ако је то неопходно ради заштите имовине стечајног дужника или интереса поверилаца, суд може, на захтев страног представника, пружити одговарајућу помоћ путем одређивања следећих мера:

1) извођење доказа саслушањем сведока или на други начин, као и пружање података у вези са имовином, пословањем, правима, обавезама или одговорностима дужника;

2) поверавање страном представнику или другом лицу које одреди суд управљања или продаје имовине или дела имовине дужника која се налази у Републици Србији;

3) продужење важења мера из члана 190. ст. 1. и 2. овог закона;

4) давање других овлашћења која има стечајни управник по основу овог закона или одређивање других забрана у складу са овим законом.”

Досадашњи ст. 2. и 3. постају ст. 3. и 4.

Члан 64.

У члану 194. став 1. мења се и гласи:

„После признања страног поступка, страни представник може побијати правне радње стечајног дужника по истом процесном праву које важи и за стечајног управника”.

Члан 65.

У члану 199. став 2. мења се и гласи:

„Стечајни поступак из става 1. овог члана води се само у односу на имовину стечајног дужника која се налази у Републици Србији. Изузетно, територијални стечајни поступак може да обухвати и имовину стечајног дужника која се налази у иностранству, у мери која је неопходна за остваривање

сарадње у складу са чл. 196, 197. и 198. овог закона и којом би требало да се управља у оквиру тог стечајног поступка.”

Члан 66.

После члана 204. додаје се назив члана и члан 204а, који гласи:

„Необавештавање о намирењу потраживања

Члан 204а

Ко у току стечајног поступка наплати своје потраживање од јемца или главног дужника, а у року од осам дана од дана извршене наплате не обавести суд о наплати потраживања, казниће се новчаном казном од 500.000 динара до 10.000.000 динара.”

Члан 67.

Подзаконски акти који се доносе на основу овлашћења из овог закона донеће се у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 68.

Стечајни поступци који до дана ступања на снагу овог закона нису окончани окончаће се по прописима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 69.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе члана 181. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС”, бр. 36/11 и 99/11).

Члан 70.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим одредаба члана 10. овог закона, које се примењују од 1. октобра 2014. године и одредбе члана 1. став 2. овог закона, која се примењује од 1. јануара 2015. године.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредби члана 97. став 1. тач. 2) и 7) Устава Републике Србије, према којем Република Србија, између осталог, уређује и обезбеђује поступак пред судовима и другим органима, уређује и обезбеђује својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Предлогом закона о изменама и допунама Закона о стечају обезбеђују се услови за стварање доброг пословног амбијента и ефикасније спровођење стечајних поступака. Новим законским решењима отклањају се одређени проблеми који су постојали у досадашњој пракси, а који су се јављали као последица непрецизне и непотпуне стечајне регулативе и омогућава се брже и транспарентније намирање стечајних поверилаца.

У циљу отклањања елемената који у пракси могу изазвати злоупотребе, односно могућност корупције, овим законом се, као новина, предвиђа да се лица која су повезана са стечајним дужником намирају у последњем - четвртном исплатном реду и не могу да бирају и буду бирања у одбор поверилаца, како би се спречило прегласавање стечајних поверилаца од стране повезаних лица. Истовремено, законом су установљене веће обавезе стечајног управника тако што је у оквиру делокруга послова проширен круг обавеза стечајног управника и на побијање правних радњи увек када је то неопходно.

Предлогом закона се, кроз јавно објављивање свих података о току стечајног поступка на интернет страни овлашћене организације (АЛСУ), повећава транспарентност стечајног поступка, односно омогућава се свим заинтересованим лицима да буду обавештени о току стечајног поступка у свим његовим фазама.

Предлогом закона се такође прецизира дан почетка примене плана реорганизације, као дан правноснажности решења о потврђивању плана реорганизације, око чега је у пракси било недоумица, на који начин ће се узрзати поступак стечаја.

Ограничава се ниво предујма за микро привредна друштва како би се олакшало отварање стечајног поступка и спречило нереално одређивање висине предујма.

Предлогом закона се појашњавају права заложних поверилаца. Заложни поверилац је лице које има заложно право на стварима или правима стечајног дужника о којима се воде јавне књиге или регистри, а нема истовремено и новчано потраживање према стечајном дужнику, које је наведеним заложним правом обезбеђено. Предлогом закона се предвиђа да заложни поверилац није дужан да поднесе пријаву потраживања у стечајном поступку али је дужан да обавести суд о постојању залогe на имовини стечајног дужника. Заложни поверилац не гласа за план реорганизације, али се планом реорганизације не могу мењати, нити умањити његова права.

Предлогом закона се укида обавеза добијања сагласности Комисије за заштиту конкуренције приликом подношења плана реорганизације, осим ако је

стечајни дужник средње и велико правно лице према закону којим се уређују критеријуми за разврставање правних лица.

У одредбама о међународном стечају закон доследно спроводи правило о средишту главних пословних интереса (centre of main interests). За страна правна лица која имају средиште главних пословних интереса у Републици Србији надлежан је суд у Републици Србији. Исти суд је искључиво надлежан и за све спорове који произлазе из стечајног поступка и који су блиско повезани са њим. Средиште главних интереса треба да одговара месту одакле дужник редовно управља својим интересима и које је као такво препознато од стране трећих лица. У недостатку супротног доказа, претпоставља се да стечајни дужник има средиште главних интереса у месту где се налази његово регистровано седиште. Средиште главних интереса се утврђује према чињеницама које постоје у моменту подношења предлога за покретање главног стечајног поступка. Ако се средиште главних интереса стечајног дужника налази у иностранству, а његово регистровано седиште се налази у Републици Србији, искључиво је надлежан суд Републике Србије ако се према праву државе у којој стечајни дужник има средиште главних интереса не може покренути и отворити стечајни поступак на основу средишта главних интереса. Такође је регулисан споредни стечајни поступак. Наиме, предвиђено је да ће суд у Републици Србији бити надлежан и у случају када стечајни дужник има сталну пословну јединицу без својства правног лица у Републици Србији, која је дефинисана као било које место пословања у којем стечајни дужник обавља економску делатност, употребом људске радне снаге и добара или услуга. Посебни разлози за прецизирање предложених законских решења су у омогућавању да се у Републици Србији воде стечајни поступци над компанијама које имају средиште главних пословних интереса, укључујући и главну имовину у Републици Србији, над правним лицима која су формално изместила седиште у АП Косово и Метохију да би избегли јурисдикцију судова у Републици Србији, као и да би се омогућило вођење споредних стечајних поступака у случају пословних јединица (пре свега огранака) страних правних лица, код којих постоје потраживања запослених из Републике Србије.

Изменом Закона о стечају омогућава се решавање уочених проблема у стечајном поступку на најбољи начин, с обзиром да постојећи Закон представља добру основу која због уочених проблема у пракси захтева одређена прецизирања и допуне у смислу повећања степена намирена поверилаца и смањења трошкова стечајног поступка.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Овим законом врши се измена и допуна Закона о стечају („Службени гласник РС”, бр. 104/09, 99/11-др.закон и 71/12-УС).

Чланом 1. мења се члан 10. став 3. Закона о стечају тако што се предвиђа да се сви огласи, решења и други акти суда, на дан доношења, објављују на огласној и електронској огласној табли суда, а решења и други акти суда, када је то прописано овим законом, достављају и одговарајућем регистру ради јавног објављивања на интернет страни тог регистра или на други одговарајући начин уколико тај регистар нема своју интернет страну. Предложеним решењем обезбеђује се већа транспарентност и омогућава се да повериоци и заинтересована лица буду обавештени о свим фазама стечаја одређеног стечајног дужника.

Чланом 2. предвиђена је допуна члана 19. Закона о стечају у смислу да се обезбеђује да стечајни управник има легитимацију коју може да

употребљава за службене потребе у границама својих овлашћења, а чији ће изглед и садржина бити ближе прописан подзаконским прописом.

Чланом 3. врши се измена члана 20. Закона о стечају тако што се брише став 3. Наиме чланом 20. Закона о стечају је предвиђено да се избор стечајног управника врши методом случајног одабира са листе активних стечајних управника за подручје надлежног суда, коју суду доставља овлашћена организација, а изузетно се, према одредби става 3, избор стечајног управника може вршити одабиром који стечајни судија врши са листе активних стечајних управника за територију целе Републике Србије. Ова одредба предвиђена је као изузетак, али је у пракси постала правило, због чега се појавила потреба да се то питање преиспита и размотри са становишта спречавања потенцијалних злоупотреба и усаглашавања са Националном стратегијом за борбу против корупције за период од 2013. до 2018. године и закљученим Акционим планом за њено спровођење, чији је циљ отклањање ризика корупције у прописима у којима се уређује поступак стечаја. Из тог разлога је предложено да се став 3. наведеног члана у потпуности избрише. У току јавне расправе по том питању су били изнети бројни коментари и сугестије од стране стечајних судија и других заинтересованих лица која примењују закон о томе да није оправдано да се наведена одредба у целости брише, већ да би било целисходније да наведена одредба остане, с тим да се поопште услови под којима се може вршити избор стечајних управника мимо метода случајног одабира. Коначно је одлучено да се овај проблем реши изменом подзаконског акта – Правилника о условима и начину избора стечајних управника методом случајног избора, тако што ће се извршити измене одредаба којима се регулише начин рада алгорита и вероватноћа избора стечајних управника за стечајне поступке када је реч о стечајним дужницима који су разврстани као средња или велика правна лица. Оваквим променама, уместо дискреционог овлашћења судија, алгоритам ће у свим случајевима сам додељивати стечајне управнике, уз додатне критеријуме који се односе на степен квалитета рада и искуства стечајних управника. Такође су се имале у виду и друге измене закона којима се повериоцима омогућава да активније учествују у разрешењу и именовању стечајних управника.

Чланом 4. допуњује се члан 21. Закона о стечају, који регулише ограничење у именовању стечајних управника, тако што се проширује круг лица која не могу бити именована за стечајног управника на власника и повезана лица, на који начин се спречава злоупотреба.

Чланом 5. врши се измена тако што се речи; „у већинској државној или друштвеној својини“, замењују речима „са већинским друштвеним или државним капиталом“, а речи: „у већинској државној својини“ замењују се речима: „са већинским државним капиталом“. На овај начин врши се усклађивање са Уставом и новим Предлогом закона о приватизацији који је у процедури.

Чланом 6. врши се измена члана 23. Закона о стечају тако што се у ставу 2. тачка 3), која се односи на потребну стручну спрему као један од услова за издавање лиценце за обављање послова стечајног управника, усклађује са законом којим се уређује високо образовање. Такође, предлаже се брисање одредбе става 8. овог члана (којим је прописано да се захтев за издавање лиценце подноси најкасније у року од годину дана од дана полагања стручног испита, као и да се по истеку три године од дана полагања стручног испита захтев за издавање лиценце сматра недозвољеним), из разлога што се прописаним роком ограничавају права у погледу остварења права на лиценцу за обављање послова стечајног управника, а такође стечајни управници доводе у неравноправан положај у односу на друге правосудне професије.

Предложеним решењем захтев за издавање лиценце, односно остварење права на издавање лиценце не везује се за датум полагања стручног испита. Стручни испит је један од услова који треба да испуни свако лице које жели да обавља одређене послове, па и послове стечајног управника. Примера ради, правосудни испит, испит за извршитеље, јавне бележнике и сл. су такође услови који се морају испунити за обављање одређених послова, али ни у једном од ових занимања стручни испит није ограниченог трајања.

Чланом 7. врше се измене члана 26. Закона о стечају, тако што се прецизира да се поступак стучног надзора над радом стечајних управника спроводи у складу са посебним законом, уз сходну примену закона којим се уређује општи управни поступак. Предвиђено је да се у поступку стручног надзора проверава да ли стечајни управник обавља дужност стечајног управника у складу са законом којим се уређује стечај, националним стандардима за управљање стечајном масом и кодексом етике, као и другим прописима. Овим законом посебно је регулисано да повреде дужности стечајног управника могу бити лакше или теже повреде дужности и утврђене су мере које се могу изрећи у случају лакше односно теже повреде дужности стечајног управника. Такође, прописан је правни основ за доношење подзаконског акта којим ће се регулисати које неправилности у раду стечајног управника представљају лакше а које теже повреде дужности.

Чланом 8. извршена је измена члана 27. Закона о стечају у погледу обавеза стечајног управника, тако што се предвиђа обавеза стечајног управника да предузме радње побијања уколико су исте целисходне, као и да састави и достави стечајном судији, одбору поверилаца и овлашћеној организацији извештај о економско финансијском положају стечајног дужника, чиме се додатно обезбеђује заштита имовине стечајног дужника и повећава транспарентност стечајног поступка, односно омогућава се свим заинтересованим лицима да се информишу о економско финансијском положају стечајног дужника.

Чланом 9. допуњује се одредба члана 28. Закона о стечају, која регулише предузимање радњи од изузетног значаја. Прецизира се појам радњи од изузетног значаја, тако што се под тим радњама сматрају радње које имају или могу имати значајан утицај или последице на стечајну масу. Такође је прописан рок у коме се одбор поверилаца мора изјаснити у случајевима изузетне хитности, а то је рок од осам дана од дана пријема обавештења, као и дужност стечајног управника да о намераваној радњи од изузетног значаја обавести све чланове одбора поверилаца, с обзиром да се у пракси дешавало да се обавештавао само председник одбора поверилаца који често није обавештавао остале чланове одбора поверилаца и није адекватно реаговао.

Чланом 10. прецизира се став 1. члана 29. Закона о стечају и додаје нова одредба према којој је стечајни управник дужан да извештаје стечајном судији достави у писаном облику, а одбору поверилаца и овлашћеној организацији електронским путем, која је дужна да извештаје, одмах по достављању јавно објави на својој интернет страни. На тај начин обезбеђује се транспарентност и могућност свих поверилаца и заинтересованих лица да буду обавештени о току стечајног поступка и о стању стечајне масе.

Чланом 11. мења се став 4. члана 31. Закона о стечају тако што се предвиђа да захтев за накнаду штете застарева у року од три године од дана брисања стечајног дужника, односно стечајне масе из регистра, односно правноснажности решења којим је потврђено усвајање плана реорганизације. Законом о стечају предвиђен је субјективни рок од годину дана од дана сазнања оштећеног за штету, а објективни рок од три године од дана

правоснажности решења о закључењу или обустављању стечајног поступка, односно решења којим је потврђено усвајање плана реорганизације. Предложеним решењем уводи се само објективни рок од три године, а који се рачуна од дана брисања стечајног дужника, односно стечајне масе из надлежног регистра, имајући у виду да је Законом о привредним друштвима, у погледу одговорности ликвидационог управника предвиђен рок од три године, рачунајући од дана брисања друштва из регистра, те се појавила потреба и разлози правне сигурности да се и у односу на стечајни поступак примени идентично решење, с обзиром да је правна последица окончања оба поступка брисање друштва, односно стечајне масе из регистра.

Чланом 12. мења се члан 32. Закона о стечају тако што се одбору поверилаца даје дужи рок у коме може поднети предлог за разрешење стечајног управника и истовремено именовање новог стечајног управника, с обзиром да се у пракси показало да је рок од 30 дана од дана одржавања поверилачког рочишта био исувише кратак рок у коме је одбор поверилаца могао да сагледа рад именованог стечајног управника.

Чланом 13. предвиђене су измене члана 35. Закона о стечају. Новина је да се скупштина поверилаца бира на првом поверилачком рочишту, уместо најкасније на правом поверилачком рочишту, и у складу са тим усклађује се одредба става 6. овог члана. Такође је регулисано да вероватност необезбеђеног потраживања различни повериоци могу доказати достављањем процене вредности имовине која је предмет различног права, која мора да буде сачињена од стране овлашћеног стручног лица и која није старија од 12 месеци. Такође, мења се став 8. тако што се повериоцима омогућава да осим што могу да закажу скупштину поверилаца могу и да предложе дневни. Поред тога, у првобитном тексту било је предложено да се повезаним лицима онемогућава да бирају и буду бирани у скупштину поверилаца, али је у току дискусије у оквиру усмене расправе преовладало мишљење да би се на овај начин дошло до кршења основних права, па је прихваћен став да такво решење није прихватљиво.

Чланом 14. мења се члана 36. Закона о стечају тако што се у ставу 1. врши усаглашавање са изменама члана 35. у погледу формирања скупштине поверилаца. Такође, предвиђа се обавеза стечајног управника да на почетку првог поверилачког рочишта стечајном судији и свим присутним повериоцима достави преглед потраживања лица повезаних са стечајним дужником. На наведени начин отклања се могућност да у одбор поверилаца буду изабрана лица која су повезана са стечајним дужником, чиме се спречава злоупотреба повезаних лица да преко одбора поверилаца утичу на ток стечајног поступка.

Чланом 15. мења се члан 38. Закона о стечају у смислу да се избор одбора поверилаца не може вршити пре првог поверилачког рочишта, на који начин се врши усклађивање са претходним изменама закона, као и с обзиром да се тада поуздано може знати листа вероватних поверилаца и њихов статус у смислу повезаних лица. На овај начин спречава се да у одбор поверилаца буду бирана повезана лица. Такође, предвиђено је да ако се на првом поверилачком рочишту не формирају поверилачки органи, дужност одбора поверилаца врши пет поверилаца (осим повезаних лица) чија су необезбеђена потраживања највећа у односу на укупна потраживања према стечајном дужнику према списку потраживања формираном за потребе гласања на првом поверилачком рочишту.

Чланом 16. врши се допуна члана 39. Закона о стечају и даје могућност члановима одбора поверилаца да закажу седницу одбора поверилаца и предложе дневни ред. На наведени начин убрзава се заказивање седница и

одлучивање одбора поверилаца о питањима из њихове надлежности, с обзиром да се у пракси показало да у ситуацијама у којима је неопходна сагласност одбора поверилаца, одбор поверилаца са великим закашњењем или уопште не одлучује, на који начин се одуговлачио стечајни поступак.

Чланом 17. предвиђа се измена члана 41. Закона о стечају и даје могућност одбору поверилаца да о свом трошку ангажује стручно лице које ће извршити анализу пословања стечајног дужника, на који начин се омогућава транспарентност стечајног поступка и упознавање одбора поверилаца са правним пословима и радњама стечајног дужника ради евентуалног побијања правних радњи и послова стечајног дужника.

Чланом 18. предвиђа се измена члана 49. Закона о стечају и посебно се дефинишу разлучни и заложни поверилац. Разлучни поверилац према стечајном дужнику има потраживање које је обезбеђено хипотеком или залогом на имовини стечајног дужника, док заложни поверилац има стварно-правно обезбеђење на имовини стечајног дужника, али нема новчано потраживање према стечајном дужнику. Заложни повериоци нису стечајни повериоци, не могу бити бирани у скупштину и одбор поверилаца, а намирају се највише до висине вредности добијене уновчењем имовине на којој је установљено заложно право. Истовремено заложни поверилац има обавезу да обавести суд о постојању залоге на имовини стечајног дужника и обиму намирења потраживања, како стечајни управник не би могао да исту отуђи без његовог знања, јер се у пракси дешавало да заложно право из различитих разлога није било евидентирано у складу са прописима, а истовремено се омогућава стечајном управнику да се на тај начин упозна са постојањем евентуалних разлога за побијање правних радњи и послова стечајног дужника.

Чланом 19. предвиђа се брисање одредбе става 4. у члану 50, а с обзиром на то да је Законом о стечају ово питање на обједињени начин регулисано кроз измене члана 102. Закона о стечају којим се регулишу излучна права и накнада за излучна права.

Чланом 20. предвиђа се допуна члана 54. Закона о стечају тако што се уводи нови исплатни ред - четврти исплатни ред, у који спадају потраживања лица повезаних са стечајним дужником у смислу овог закона. Наиме, предвиђено је да у четврти исплатни ред спадају потраживања настала две године пре дана отварања стечајног поступка по основу зајмова, као и других правних радњи које у економском погледу одговарају одобравању зајмова, у делу у којем ти зајмови нису обезбеђени, а који су стечајном дужнику одобрени од стране лица повезаних са стечајним дужником у смислу овог закона, осим лица која се у оквиру своје редовне делатности баве давањем кредита и зајмова. Овим решењем се уводи концепт који је присутан и у великом броју законодавстава – зајам којим се надомешта капитал, а којим се власници који уместо да унесу капитал у време финансијске кризе опредељују да тај капитал надоместе зајмом, што није у складу са добрим пословним обичајима и савесношћу. Ради јасне примене закона, прописан је јасан временски период од две године, уместо да се третман тог зајма везује за одређено време када је настала криза код стечајног дужника, што је присутно у упоредном законодавству.

Чланом 21. на предлог министарства надлежног за послове одбране, допуњена је одредба члана 55. Закона о стечају у смислу што је предвиђено да се, изузетно, стечајни поступак не може покренути над привредним друштвима која су регистрована за производњу наоружања и војне опреме без претходне сагласности министарства надлежног за послове одбране. Ово из разлога што привредна друштва која припадају групацији Одбрамбена индустрија Србије су

произвођачи наоружања и војне опреме у већинском власништву Републике Србије. Решењем Владе о одређивању привредних друштава и других правних лица која производе предмете и врше услуге од значаја за одбрану Републике Србије, ова привредна друштва су сврстана у групу привредних друштава и врше услуге од значаја за одбрану Републике Србије. Производња савременог наоружања и војне опреме за потребе система одбране представља значајан потенцијал који обезбеђује изградњу и одржавање захтеваног нивоа одбрамбене способности Републике Србије. Такође, очување капацитета за производњу наоружања и војне опреме има и посебан економски значај, јер је ова грана производње доминантно извозно оријентисана.

Чланом 22. врши се усклађивање члана 58. Закона о стечају тако што се после речи: „огласној” додају речи: „и електронској огласној” табли суда.

Чланом 23. предвиђа се допуна члана 59. Закона о стечају у смислу прецизирања трошкова обавештавања поверилаца које стечајни судија треба да има у виду приликом одређивања висине предујма трошкова стечајног поступка, као и одређивања до ког износа стечајни судија може одредити висину предујма за микро правна лица, с обзиром да се у пракси показало да је висина предујма за ова лица одређивана у нереално високом износу.

Чланом 24. предвиђена је измена члана 61. Закона о стечају. Овим се прецизирају обавезе овлашћених лица стечајног дужника и других лица да пружају податке и исправе стечајном судији и стечајном управнику на њихов захтев и без одлагања. Предвиђено је да рачуноводствене исправе, пословне књиге, рачуноводствени софтвер, печати, кључеви и шифре представљају имовину стечајног дужника. Новина је да банке имају обавезу да на захтев стечајног управника доставе бројеве свих девизних и динарских рачуна, као и да јавни регистри имају обавезу да на захтев стечајног управника доставе податке о имовини и правима стечајног дужника.

Чл. 25. и 26. врши се усаглашавање чл. 62. и 63. Закона о стечају са изменама закона тако што се поред различитих поверилаца додају и заложни повериоци, а после речи: „огласној” додају речи: „и електронској” (огласној табли суда).

Чланом 27. предвиђена је допуна члана 69. Закона о стечају тако што се прописује да се решење којим се одбија предлог за отварање стечајног поступка, након правноснажности, доставља надлежном регистру ради регистрације брисања мера обезбеђења, ако су решењем о покретању претходног стечајног поступка изречене мере обезбеђења, што доприноси бржем и ефикаснијем спровођењу промена података у надлежном регистру.

Чл. 28. и 30. врши се усаглашавање чл. 71. и 91. Закона о стечају са осталим изменама закона тако што се после речи: „огласној” додају речи: „и електронској” (огласној табли суда), као и тако што се речи: „Трговинским судом” замењују речима: „Привредним судом”.

Чланом 29. врши се измена члана 73. став 1. Закона о стечају и прецизира дан наступања правних последица отварања стечајног поступка тако што се тај дан везује за дан објављивања огласа (уместо за почетак дана истицања огласа о отварању поступка на огласној табли суда).

Чланом 31. врши се измена члана 93. Закона о стечају тако што се у ставу 4. брише тачка 3), а после става 4. додаје нови став 5. којим је предвиђено да ће стечајни судија, на писани захтев различитог повериоца који садржи процену вредности имовине која је предмет различитог права, сачињену од стране овлашћеног стручног лица најкасније годину дана пре отварања стечајног поступка, донети одлуку о укидању или условљавању мера

обезбеђења из члана 62. став 2. тачка 4) овог закона или забране извршења или намирења из става 1. овог члана у односу на имовину која је предмет различног права, ако је вредност предметне имовине мања од износа обезбеђеног потраживања тог повериоца, а предметна имовина није од кључног значаја за реорганизацију. На наведени начин омогућено је различном повериоцу да своје потраживање реализује кроз започети извршни поступак, уколико су испуњена два кумулативна услова: да је вредност имовине која се намирује мања од износа обезбеђеног потраживања и да предметна имовина није од кључног значаја за реорганизацију. Овим изменама олакшава се различном повериоцу да оствари своје право у извршном поступку који је започет пре отварања стечаја, а истовремено овим се не утиче на права стечајних поверилаца, с обзиром да се ради о имовини која или није на адекватан начин заштићена, или о имовини чија је вредност мања од износа обезбеђеног потраживања а није од кључног значаја у случају реорганизације.

Чланом 32. врши се измена члана 102. тако што се питање излучних права и накнаде за излучна права регулише на свеобухватан начин. Наиме, истим чланом регулисано је да ако је ствар на којој постоји излучно право стечајни дужник неовлашћено отуђио у току стечајног поступка, односно претходног стечајног поступка, излучни поверилац може да захтева да се на њега пренесе право на противчинидбу, ако она још увек није извршена, или да захтева противчинидбу из стечајне масе ако се она из стечајне масе још увек може излучити или да захтева накнаду тржишне вредности те ствари и накнаду за претрпљену штету, која се намирује као обавеза стечајне масе.

Чланом 33. врши се усаглашавање члана 107. Закона о стечају са осталим текстом закона тако што се поред различних поверила додају и заложни повериоци.

Чланом 34. допуњује се члан 111. Закона о стечају на тај начин што поверилац који је пријавио потраживање у стечајном поступку дужан је да у пријави потраживања наведе и да ли постоје јемци за обавезу стечајног дужника и предвиђена је обавеза повериоца да обавести стечајног управника о свакој наплати потраживања од јемца у року од осам дана од дана извршене наплате. Предложеним решењем отклањају се уочени проблеми и недоумице који су се појавили у примени Закона о стечају, а посебно се отклања могућност да се повериоци двоструко наплате (и од стечајног дужника и од јемца-платца).

Чланом 35. мења се члан 113. Закона о стечају утолико што се брише рок од 40 дана за сачињавање листе потраживања и истовремено се предвиђа обавеза стечајног управника да листу потраживања достави стечајном судији најкасније десет дана пре дана одржавања испитног рочишта, што се у пракси показало као реално решење. Такође је предвиђен рок од најкасније 15 дана пре одржавања испитног рочишта за стечајног управника да изврши личну доставу обавештења повериоцима чија су потраживања оспорена.

Чланом 36. прецизира се одредба члана 114. Закона о стечају у смислу да је прецизиран рок до када се могу оспоравати пријављена потраживања других поверилаца, с обзиром да у Закону о стечају тај рок није био прецизно одређен, а што је у пракси доводило до различитог тумачења крајњег рока за оспоравање потраживања. Предложеним текстом повериоци могу оспоравати пријављена потраживања до закључења испитног рочишта на ком су разматране њихове пријаве потраживања.

Чланом 37. допуњује се члан 116. Закона о стечају тако што се уводи ново правно средство које се може поднети против закључка о листи утврђених и оспорених потраживања. Наиме, уколико је у закључку о листи утврђених и оспорених потраживања стечајни судија дао стечајном управнику или

повериоцу погрешан упут на парницу, лице које је погрешно упућено на парницу може поднети захтев за исправку закључка у року од пет дана од дана пријема закључка односно од дана објављивања закључка на огласној и електронској огласној табли суда, о ком је стечајни судија дужан да одлучи у року од три дана од дана пријема. До доношења одлуке стечајног судије по наведеном захтеву не теку рокови за покретање или наставак парничних поступака по упуту стечајног судије. На овај начин омогућује се лицу које је погрешно упућено на парницу да утиче на суд у циљу исправке грешке приликом упућивања на парницу. Како против закључка, према општим правилима закона, није могуће уложити правни лек, уведена је могућност подношења захтева за исправку који се може поднети само против закључка о листи утврђених и оспорених потраживања и то уколико је њиме дат погрешан упут на парницу. Овакво решење је предложено с обзиром да се у пракси често дешава да се на парницу, уместо стечајног управника, погрешно упуту стечајни поверилац који има потраживање на основу извршне исправе, а која грешка се није могла исправити закључком, с обзиром да се по Закону о парничном поступку, који се сходно примењује, могу исправљати само грешке у именима и бројевима, као и друге очигледне грешке у писању и рачунању. На овај начин се обезбеђује да повериоци не сносе штетне последице због погрешног правног упутства.

Чланом 38. прецизира се члан 117. Закона о стечају на тај начин што се поверилац упућује на парницу, односно на наставак прекинутог парничног поступка уколико се до дана отварања стечајног поступка водио парнични поступак, а истовремено санкционише пропуштање покретања, односно предлагање настављања парничног поступка у смислу губљења својства стечајног повериоца.

Чланом 39. додаје се нови члан 117а којим се предвиђа могућност преноса утврђених и оспорених потраживања у стечајном поступку, с тим што се у стечајном поступку који се спроводи банкротством пренос ограничава до дана правноснажности решења о главној деоби, на који начин се отклањају уочени проблеми у пракси да се исплата потраживања врши и лицима која нису наведена као повериоци у решењу о главној деоби. Наиме, решење о главној деоби је правоснажна одлука суда у којој су утврђени повериоци, висина и исплатни ред сваког потраживања, као и проценат њиховог намирења, из чега произлази да након правоснажног решења о главној деоби нема могућности промене поверилаца, њиховог исплатног реда, износа и процента у коме ће се исплата извршити. Због тога се уступање потраживања у стечају може извршити уколико је обавештење о уступању достављено стечајном управнику пре доношења решења о главној деоби, а пренос се спровео у смислу да је уместо ранијег повериоца у решење о главној деоби унето лице коме је потраживање уступљено. Такође је предвиђено да стицалац има иста права као преносилац и да дужник може према стицаоцу истицати све оне приговоре које је имао према преносиоцу, као и приговоре које има само у односу на стицаоца.

Чл. 40. и 41. врши се измена чл. 120. и 122. Закона о стечају тако што се врши појашњавање појмова којима се дефинише неспособност плаћања, како би се исти учинили јасним.

Чланом 42. врши се допуна члана 123. Закона о стечају у смислу да обезбеђење које стечајни дужник дао за зајам, односно друге правне радње које одговарају које у економском погледу одговарају одобравању зајмова, лицу повезаним са стечајним дужником, осим лица које се у оквиру своје редовне делатности бави давањем кредита или зајмова, у тренутку када је било трајније неспособно за плаћање или у року од годину дана пре дана отварања стечаја над друштвом, не производи правно дејство у поступку стечаја над друштвом.

Такође се предвиђа да ако стечајни дужник у последњој години пре отварања стечаја врати кредит или зајам повезаном лицу, осим лицу које се у оквиру своје редовне делатности бави давањем кредита, сматраће се да је извршио радњу намерног оштећења поверилаца која је подобна за побијање. Овакво решење предвиђено је у циљу правне сигурности, с обзиром да се у пракси дешавало да се стечајни дужник који, иако је инсолвентан и не може да одговори својим обавезама, своју имовину додатно оптерећује обезбеђењем за обавезе свог повезаног лица, на који начин смањује своју имовину и могућност отплате својих дуговања, што у случају отварања стечајног поступка доводи до ситуације у којој се ти новообезбеђени повериоци приоритетно намирују на имовини стечајног дужника, а не од главног дужника. Овим се такође омогућава стечајном управнику и повериоцима да успешније побијају овакве правне радње стечајног дужника.

Чланом 43. врши се допуна члана 124. Закона о стечају додатним прецизирањем послова који се сматрају да су преузети без накнаде а који могу бити предмет побијања у стечају. Регулисано је да се правном радњом стечајног дужника без накнаде сматра и пропуштање улагања жалбе, приговора, одговора на тужбу или изостанка са рочишта, уколико је том радњом сауговорач стечајног дужника стекао неку имовинску корист.

Чланом 44. допуњује се члан 132. Закона о стечају и прописује дужност стечајног управника да у случају продаје јавним надметањем или јавним прикупљањем понуда исту огласи и на интернет страни овлашћене организације, у циљу веће транспарентности продаје.

Чланом 45. врши се измена члана 133. Закона о стечају тако што се у ставу 1. бришу речи: „стечајном дужнику”. Даном отварања стечајног поступка престају заступничка и управљачка права директора, заступника и пуномоћника, као и органа управљања и надзорних органа стечајног дужника и та права прелазе на стечајног управника. У пракси се поставило питање коме све стечајни управник има обавезу да доставља обавештење о намераваној продаји и велике тешкоће приликом обавештавања власника, односно оснивача стечајног дужника, јер се неретко ради о великом броју акционара чије адресе стечајном управнику често нису познате, а чија достава изискује додатне трошкове ради слања обавештења. Истовремено се врши измена става 2. тако што се предвиђа обавеза стечајног управника да наведено обавештење достави најкасније 15 дана пре дана објављивања огласа о продаји имовине јавним надметањем или јавним прикупљањем понуда, односно 15 дана пре дана одржавања продаје непосредном погодбом. У ставу 4. тачка 4) бришу се речи: „и услове”, на који начин се отклањају потенцијални коруптивни елементи. У ставу 6. врши се усклађивање тако што се после речи: „разлучних” додају речи: „и заложних”, а речи: „десет дана” замењују се речима: „пет дана”. Такође се продужава рок у оквиру кога је стечајни управник дужан да изврши намирење разлучних поверилаца са три на пет дана, с обзиром да се у пракси показало да је рок од три дана изузетно кратак (став 11).

Чланом 46. врши се усаглашавање члана 135. Закона о стечају са осталим текстом закона тако што се после речи: „разлучног” додају речи: „и заложног”.

Чланом 47. врши се усклађивање члана 136. Закона о стечају са осталим текстом у смислу измена које се односе на разлучног и заложног повериоца.

Чланом 48. врши се допуна члана 144. Закона о стечају и предвиђа да се изузетно, завршној деоби може приступити и ако у току поступка стечаја стечајни управник после више покушаја уновчења имовине на начине који су

предвиђени овим законом не успе да уновчи целокупну стечајну масу, односно њен претежни део. Предложена допуна је у складу са начелом хитности стечајног поступка и смањењем трошкова, с обзиром да се у пракси показало да се стечајни поступци још увек воде иако није могуће уновчити стечајну масу јер нема заинтересованих купаца.

Чланом 49. врши се допуна члана 147. Закона о стечају тако што се предвиђа да се после намирања поверилаца и повраћаја удела задругарима преостала задружна имовина преноси републичком задружном савезу чија је задруга била чланица, односно задружном савезу основаном на територији на којој је било седиште те задруге и користи се за оснивање нове задруге, односно за развој задруге на територији на којој је било седиште те задруге. Ово стога јер начин поступања са задружним капиталом, односно задружном имовином која се у стечајевима који се спроводе над задругама може појавити као вишак деобне масе није био обухваћен, а што је у пракси проузроковало различита поступања и тумачења. Овим се врши усаглашавање са важећим Законом о задругама („Службени лист СРЈ”, бр. 41/96 и 12/98 и „Службени гласник РС”, бр. 101/05 - др. закон и 34/06).

Чланом 50. врши се допуна члана 156. став 1. тачка 10) Закона о стечају у смислу да независно стручно лице које прати спровођење плана реорганизације не може да буде лице које ради или је повезано са стечајним дужником, као ни привремени стечајни управник, на који начин се сузбија могућност злоупотреба. Такође се додају нове тач. 17), 18) и 19) којима се прецизирају подаци о лицима која по основу плана реорганизације постају чланови тог правног лица и подаци о лицима која су повезана са стечајним дужником у смислу овог закона, као и документација која се подноси уз план реорганизације. Поред наведеног, прецизније је регулисано шта треба да садржи потписана изјава већинских поверилаца која се доставља уз унапред припремљени план реорганизације.

Чланом 51. врши се допуна члана 157. Закона о стечају на тај начин што се регулише да заложни повериоци не могу да гласају о плану реорганизације, али се њихова права не могу мењати нити умањити планом реорганизације без њихове изричите сагласности. Такође се врши измена у смислу да се прибављање мишљења од органа надлежног за заштиту конкуренције тражи само уколико ако се ради о средњем или великом правном лицу у складу са законом којим се уређују критеријуми за разврставање правних лица. На овај начин се смањују трошкови стечајног поступка у односу на предузеће које је разврстано као мало правно лице.

Чланом 52. допуњује се члан 158. Закона о стечају у смислу да је Агенција за приватизацију, као организација која је посебним законом овлашћена да обавља послове стечајног управника, овлашћена да у име правног лица које је у већинској државној или друштвеној својини подноси унапред припремљени план реорганизације, чиме се омогућава да предузећа која су у државној или друштвеној својини у реструктурирању „оздраве” односно наставе да послују, подношењем унапред припремљеног плана реорганизације или плана реорганизаације, с тим да иста не може бити именована за независно стручно лице које ће пратити спровођење плана, на који начин се спречава конфликт интереса да подносилац унапред припремљеног плана реорганизације прати спровођење истог.

Чланом 53. мења се члан 159. у смислу да се решење о покретању претходног стечајног поступка поднето у складу са унапред припремљеним планом реорганизације доставља овлашћеној организацији и организацији надлежној за вођење регистра привредних субјеката ради објављивања,

односно евиденције, на који начин се омогућава заинтересованим лицима да буду упозната о покретњу претходног стечајног поступка над одређеним правним лицем. Такође се предвиђа да се наведено решење неће објављивати у три високотиражна дневна листа већ само у једном високотиражном дневном листу, чиме се смањују трошкови стечајног поступка. Истовремено прецизира се рок наведен у огласу у коме се позивају заинтересована лица да ставе примедбе на унапред припремљени план реорганизације, на који начин се убрзава поступак усвајања плана реорганизације у смислу да се спречава злоупотреба од стране заинтересованих лица да унедоглед достављају примедбе на предложени план. Такође се брише одредба према којој је било предвиђено да се рочиште за одлучивање о предлогу и гласање о унапред припремљеном плану реорганизације одржава у року предвиђеном за окончање претходног поступка. Ово стога што је рок трајања претходног поступка у складу са унапред припремљеним планом реорганизације већ предвиђен одредбом става 7. истог члана и истим су прописани другачији рокови трајања претходног поступка у складу са унапред припремљеним планом реорганизације од рока трајања ових поступка у редовном стечају, па се на овај начин врши усклађивање.

Чланом 54. врши се измена члана 160. Закона о стечају тако што се у ставу 2. предвиђа да ће стечајни судија, на захтев заинтересованог лица или по предлогу привременог стечајног управника, извршити процену висине потраживања за потребе гласања, те да се процена висине потраживања за потребе гласања врши преко овлашћеног стручног лица (проценитеља) и не може бити старија од 12 месеци. Такође се предвиђа да уколико од утврђеног датума стања пословних књига у ванредном извештају ревизора из члана 156. став 3. тачка 5) овог закона до датума одржавања рочишта протекне више од девет месеци, стечајни судија ће по службеној дужности наложити привременом стечајном управнику или другом стручном лицу ангажованом у циљу утврђивања тачности података да достави нови ванредни извештај, израђен од стране другог независног ревизора, са стањем на последњи дан месеца који претходи месецу у којем је дат тај налог.

Чланом 55. врши се допуна члана 163. Закона о стечају тако што се у ставу 2. одређује рок у коме је стечајни судија дужан да одбаци план реорганизације, на који начин се убрзава ток стечајног поступка.

Чланом 56. врши се измена члана 165. Закона о стечају и прецизира се дан почетка примене плана реорганизације тако што се даном почетка примене плана реорганизације сматра дан одређен планом реорганизације, с тим да исти не може бити пре дана правоснажности решења о потврђивању плана реорганизације, нити по истеку рока од 15 дана од дана правоснажности тог решења. На овај начин се текст закона побољшава, с обзиром да су се у пракси појавила различита тумачења око почетка примене плана реорганизације и могућност злоупотребе. Такође се као новина уводи да се врши процена вероватноће намирења потраживања разлучних поверилаца из оптерећене имовине, за сврху остваривања права гласа разлучних поверилаца, као и да ће се разлучни повериоци за износ потраживања који не могу остварити из оптерећене имовине, имати право гласа у оквиру класе стечајних поверилаца према исплатном реду у који ће бити разврстано њихово потраживање. Посебно је, као новина, регулисано да лица повезана са стечајним дужником (осим лица која се у оквиру своје редовне делатности баве давањем кредита или зајмова) чине посебну класу поверилаца и не гласају о плану реорганизације, на који начин се онемогућавају злоупотребе од стране повезаних лица.

Чланом 57. врши се усаглашавање члана 166. Закона о стечају са осталим текстом закона тако што се поред различних додају и заложни повериоци.

Чланом 58. врши се допуна члана 170. Закона о стечају у смислу да се на хартије од вредности које се у току плана реорганизације издају или поништавају у складу са усвојеним планом, не примењују поред осталих, и прописи о привредним друштвима у делу који се односе на поништавање акција, на који начин се постиже већа правна сигурност.

Чланом 59. врши се измена члана 174. Закона о стечају тако што се брише одредба која дефинише ко може бити дужник у страном поступку, с обзиром да свако правно лице има регистровано седиште у некој држави, па се доследном применом овог правила долази до ситуације у којој се из примене специфичних правила страног стечаја увек искључује држава у којој правно лице има регистровано седиште, што није био циљ законодавца приликом усвајања те норме. Такође се брише одредба према којој дужник не може бити физичко лице које није резидент Републике Србије у смислу закона којим се уређује порез на доходак грађана.

Чланом 60. додају нови чл. 174а и 174б, којима се регулише међународни стечај.

У одредбама о међународном стечају закон доследно спроводи правило о средишту главних пословних интереса (centre of main interests). За страна правна лица која имају средиште главних пословних интереса у Републици Србији надлежан је суд у Републици Србији. Исти суд је искључиво надлежан и за све спорове који произлазе из стечајног поступка и који су блиско повезани са њим. Средиште главних интереса се утврђује према чињеницама које постоје у моменту подношења предлога за покретање главног стечајног поступка. Ако се средиште главних интереса стечајног дужника налази у иностранству, а његово регистровано седиште се налази у Републици Србији, искључиво је надлежан суд Републике Србије ако се према праву државе у којој стечајни дужник има средиште главних интереса не може покренути и отворити стечајни поступак на основу средишта главних интереса. Главни стечајни поступак обухвата целокупну имовину стечајног дужника, без обзира да ли се налази у Републици Србији или у иностранству. Када се регистровано седиште стечајног дужника налази у иностранству, а средиште главних интереса на подручју Републике Србије, за спровођење поступка из става 1. овог члана искључиво је надлежан суд Републике Србије.

Такође је регулисан споредни стечајни поступак. Наиме, предвиђено је да ће суд у Републици Србији бити надлежан и у случају када стечајни дужник има сталну пословну јединицу без својства правног лица у Републици Србији, која је дефинисана као било које место пословања у којем стечајни дужник обавља економску делатност, употребом људске радне снаге и добара или услуга. Предвиђена је надлежност суда у Републици Србији и када се не налази средиште главних интереса, ни пословна јединица стечајног дужника, већ само његова имовина.

Чланом 61. мења се члан 177. Закона о стечају и предвиђа да признање страног поступка и сарадњу са страним судовима и другим надлежним органима спроводи суд на чијем подручју се налази седиште, односно стална пословна јединица стечајног дужника. Ако дужник нема седиште ни сталну пословну јединицу у Републици Србији, месно је надлежан суд на чијем подручју се налази претежни део имовине стечајног дужника. У случају да се стечајни поступак већ води у Републици Србији, суд који спроводи стечајни поступак је месно надлежан за одлучивање о признању и сарадњи са страним

судовима и другим надлежним органима. Наиме, критеријум „место налажења претежног дела имовине” за заснивање месне надлежности у Закону о стечају није довољно прецизан, с обзиром да је тешко утврдити где се налази претежни део имовине. Због тога је било потребно да се овај термин прецизира и тиме отклоне недоумице, из ког разлога су предвиђена два критеријума за месну надлежност. Први би се односио на сталну пословну јединицу, па би према њему месно био надлежан онај привредни суд на чијем се подручју налази та пословна јединица дужника, док би се други критеријум заснивао на имовини стечајног дужника па би био месно надлежан суд на чијем подручју се налази нека имовина стечајног дужника. Критеријум места налажења имовине има супсидијаран значај и примењује се само у случају када дужник нема сталну пословну јединицу у Републици Србији.

Чланом 62. мења се члан 188. Закона о стечају тако што се предвиђа да се на главни и споредни страни поступак сходно се примењују одредбе чл. 174а и 174б овог закона, као и могућност жалбе, која не одлаже извршење, против решења којим се одбија предлог за признање страног поступка, а коју може уложити страни стечајни дужник, страни представник и повериоци.

Чланом 63. мења се члан 192. Закона о стечају и разграничава се које се мере односе на признање страног споредног поступка, ако је то неопходно ради заштите имовине стечајног дужника или интереса поверилаца, а које мере се односе на признање сваког страног стечајног поступка, које мере суд може одредити ради пружања одговарајуће помоћи. Ово питање је на сличан начин регулисано и у појединим земљама у окружењу, које су чланице Европске уније.

Чланом 64. мења се члан 194. став 1. Закона о стечају тако што се предвиђа да после признања страног поступка, страни представник може побијати правне радње стечајног дужника по истом процесном праву које важи и за стечајног управника. Овим се врши само прецизирање Закона о стечају. Наиме, Закон о стечају је у овом делу непрецизан, јер се није могло утврдити да ли страни представник може побијати правне радње дужника и са процесног и са материјалног аспекта побијања, с обзиром да је меродавно материјално право за побијање одвојено питање. Стога се новопредложеним решењем изједначава процесноправна позиција страног представника са позицијом стечајног управника, док је меродавно материјално право за побијање одвојено питање које се решава по другим одредбама.

Чланом 65. врши се измена члана 199. Закона о стечају тако што се после признања страног стечајног поступка стечајни поступак може отворити само у односу на имовину стечајног дужника која се налази у Републици Србији, с тим да изузетно територијални стечајни поступак може да обухвати имовину стечајног дужника која се налази у иностранству у мери која је неопходна за остваривање сарадње са страним судовима и другим надлежним органима или страним представницима.

Извршена је допуна и казних одредаба тако што је предвиђено санкционисање лица које није обавестило стечајног управника да је наплатило своје потраживање од јемца или од главног дужника, а све ради спречавања двоструке наплате потраживања, што је у пракси чест случај (члан 66).

Подзаконски акти који се доносе на основу овлашћења из овог закона донеће се у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона (члан 67).

Чланом 68. предвиђено је да ће се стечајни поступци који су на дан почетка примене овог закона у току, наставити по прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи члан 181. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС”, бр. 36/11 и 99/11 - члан 69), с обзиром на то да је Законом о стечају, који је *lex specialis* у односу на Закон о привредним друштвима, регулисано питање које регулише члан 181. Закона о привредним друштвима, а овим Предлогом закона је исто регулисано на свеобухватан начин, из ког разлога је наведена одредба Закона о привредним друштвима сувишна.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим одредбе члана 1. став 2. овог закона која се примењује од 1. јануара 2015. године и одредбе члана 10. овог закона, која се примењује од 1. октобра 2014. године (члан 70).

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се доношење овог закона по хитном поступку у складу са чланом 167. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, број 20/12 – пречишћен текст), како би се у што краћем року новим законским решењима отклонили проблеми који су постојали у досадашњој пракси, а који су се јављали као последица непрецизне и непотпуне стечајне регулативе и омогућило брже и транспарентније намирење стечајних поверилаца.

VI. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Важећи Закон о стечају омогућава различите приступе решавању проблема несолвентности и/или неликвидности дужника. Стечајни оквир је већ првом реформом, односно Законом о стечајном поступку, омогућио различите опције како у оквиру поступка банкротства (продају функционалних делова или целине дужника или продају дужника као правног лица), тако и у оквиру „обичне” реорганизације. Реформама спроведеним у 2009. и 2011. години успостављени су и нови поступци - унапред припремљен план реорганизације и споразумно финансијско реструктурирање како би се формирали адекватни подстицаји дужницима да на време сигнализирају финансијске потешкоће и избегну банкротство као знатно неповољнији исход. Паралелно са променама стечајног оквира новим Законом о привредним друштвима уређен је и механизам ликвидације и делом принудне ликвидације, а извршена је и реформа извршног поступка.

Тиме је у Србији формиран заокружен правни оквир који треба да омогући или реструктурирање дужника или ефикасан излазак са тржишта. Иако су помаци евидентни, пре свега у погледу примене института унапред припремљеног план реорганизације, стечај у Србији, посебно у случају малих и средњих привредних друштава је поступак који се и даље недовољно користи.

Графикон 1 Законодавни оквир решавања односа дужника и поверилаца у случају дужникових финансијских потешкоћа

1. Одређивање проблема које закон треба да реши

У овом делу разматрамо четири кључна проблема спровођења стечаја у Србији. Први проблем се односи се на недовољно коришћење стечаја што представља уједно и кључни проблем у погледу стечаја у Републици Србији. Други проблем односи се на све већи значај унапред припремљених планова, који постају стандардан начин разрешавања финансијских потешкоћа, пре свега, великих привредних друштава, при чему се тај поступак у појединим случајевима злоупотребљава од стране дужника. Трећа групација проблема односи се на оне који су присутни не због решења предвиђених законом, већ због начина на који се он (не) примењује, као и на проблеме који не спадају у ужем смислу у стечајни оквир, али пресудно утичу на исход стечајног поступка у погледу трајања, трошкова поступка и намирења поверилаца. Коначно, применом важећег закона уочен је један број решења и правних празнина чијим изменама је могуће побољшати стечајни поступак у Републици Србији.

1.1. Недовољно коришћење стечајног поступка као разрешења дужничко-поверилачких односа и финансијских потешкоћа

Од почетка 2010. године ступањем на снагу важећег Закона о стечају, отворено је око 3,500 стечајних поступака.¹ Од половине 2012. године, након престанка примене „аутоматског стечаја”, долази до драстичног пада броја отворених поступака. Графикон јасно указује на две фазе примене Закона о стечају – пре и након проглашења одредби о поступку у случају дуготрајне неспособности за плаћање - познатијим као „аутоматски стечај” неуставним).² **Током 2013. године, без унапред припремљених планова реорганизације (УППР) отворено је само 147 стечајних поступака, док је број отворених**

¹ С обзиром да Агенција за лиценцирање стечајних управника не спроводи надзор над поступцима у којима није именован стечајни управник, унапред припремљени планови реорганизације нису обухваћени статистичким извештајима АЛСУ, тако да наведени укупни број поступака не укључује унапред припремљене планове реорганизације. Подаци Агенције за лиценцирање стечајних управника доступни су на адреси <http://www.alsu.gov.rs/bap/code/navigate.jsp?id=298>, док су подаци о унапред припремљеним плановима припремљени за потребе анализе ефеката.

² Законом о стечају прави се разлика између покретања и отварања стечајног поступка. Покретање се односи само на подношење предлога, док отварање значи да је предлог за покретање стечајног поступка усвојен.

поступака претходних година био вишеструко већи (у 2012. години износио је 980, а у 2011. години достигнут је максимум од 1,314 стечајних поступака).³

Графикон 2-а

Извор: АЛСУ

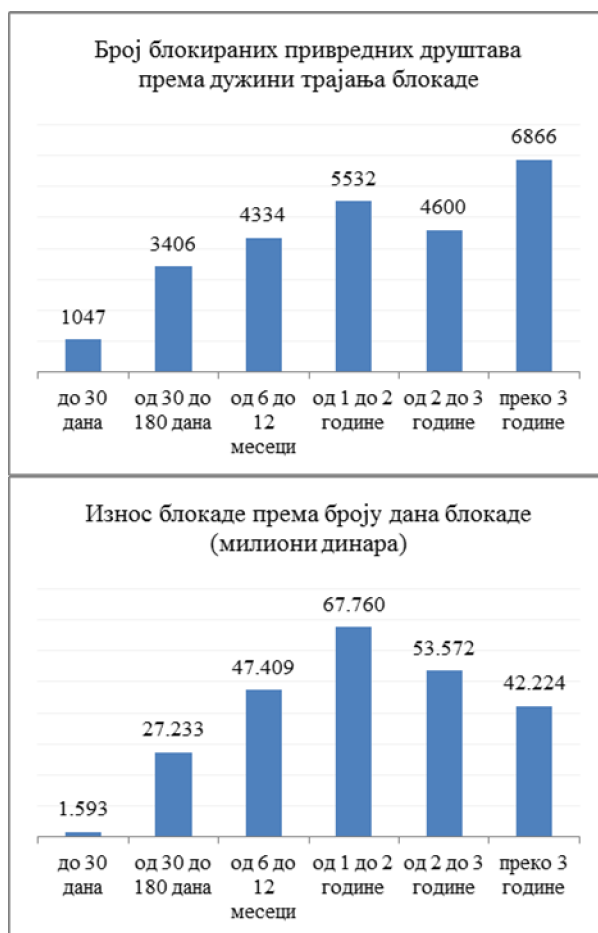
Графикон 2-б

Извор: НБС

Овај податак добија на значају, када се узме у обзир да је 31.5.2014. од 51.283 блокираних матичних бројева дужника 50% односно 25.785 дужника чине привредна друштва. Другим речима **22,8% од укупног броја привредних друштава има блокиране рачуне и испољене проблеме са ликвидношћу**. Укупан износ блокаде привредних друштава на дан 31.5.2014. износи 239.791 милион динара (око 2,07 милијарди евра). Постоји значајна концентрација дугова, јер 100 привредних друштава са највећим износом блокаде чини преко 50% укупно блокираног износа, односно 132.219 милиона динара (1.14 милијарди евра). **У односу на укупну блокаду дужника обавезе дужника према банкама учествују са 51%**, док дужници са више од 120 дана учествују са 79% укупних потраживања банака. И поред веома дугог периода блокаде пословне банке не покрећу стечајне поступке.

³ Према подацима Агенције за лицензирање стечајних управника учешће „аутоматских“ стечајева у укупном броју након 2011. године знатно опада. У 2012. години њихово учешће износи само петину од укупног броја отворених стечајева. Висина учешћа „аутоматских“ стечајева у укупном броју отворених поступака је контраинтуитивна. Ипак, наведени податак треба узети са резервом. Многи од отворених поступака који се не воде као „аутоматски“ стечајеви, то заправо јесу. Један број дужника је превентивно покренуо поступак, пре него што би он био покренут у складу са одредбама закона, док су други након што су одблокирали рачун, накнадно поднели предлог за покретање поступка. У појединим случајевима, судови су након уплате предума отворили нови поступак, тако да није реч о обичном покретању стечајног поступка. Ипак, за коначан став о броју отворених поступака који су настали као директна последица одредби о „аутоматском“ стечају, потребна је детаљна анализа појединачних случајева.

Извор:НБС Извор:НБС

У првој фази, у периоду од 2010. до 2012. године, Србија је према релативном учешћу отворених стечајних поступака у укупном броју привредних друштава достигла ниво присутан у појединим развијеним стечајним системима у ЕУ. Док је на 10,000 регистрованих привредних друштава у 2012. години било 97 отворених поступака, у 2013. години тај број је смањен само на 17.5 отворених поступака. **С обзиром на привредно окружење и високу неликвидност, број отворених поступака у Србији за 2013. годину је изузетно мали.** Поређења ради, у Аустрији, као једној од чланица ЕУ са високим процентом привредних друштава за које се отвара стечајни поступак, у 2012. години је на 10,000 привредних друштава за 80 дужника поступак био отворен, при чему је тај однос релативно стабилан у протеклом периоду.⁴

Број отворених поступака наравно треба разликовати од броја покренутих поступака. Током примене одредби о „аутоматском стечају” број покренутих поступака у Србији био је знатно виши у односу на било коју чланицу ЕУ. За прве три године примене покренуто је преко 30,000 стечајних поступака само по основу аутоматског стечаја. Како део података за 2012. годину није доступан можемо само дати процену према којој се на 10,000

⁴ За податке о броју отворених поступака у Аустрији в. податке доступне на https://www.wko.at/Content.Node/Interessenvertretung/Standort-und-Innovation/2013-24_Kommentar_Insolvenzen.pdf. За податке о броју покренутих поступака за 2012. годину в. извештај Creditreform Economic Research Unit, “Corporate Insolvencies in Europe 2012/13” доступан на адреси http://www.creditreform.rs/fileadmin/user_upload/CR-International/local_documents/hr/Documents/Insolvencies_2012_2013.pdf. Ипак, треба бити опрезан код овог поређења, јер квалитет статистике и обухват варирају од земље до земље.

привредних друштава у Србији покрене око 900 поступака.⁵ На основу наведених података, можемо констатовати да проблем у Србији није у покретању, већ у отварању стечајног поступка.⁶ Ради поређења, у Аустрији је током 2012. године од 150 покренутих поступака на 10,000 привредних друштава, отворено 80 поступака (однос између отворених и покренутих поступака износио је високих 52%). У Србији је тај однос био вишеструко мањи. На основу података за 10 привредних судова, **однос отворених и покренутих стечајних поступака у 2012. години био је само 9% или приближно тек за сваког десетог дужника за ког се стечајни поступак покрене, поступак коначно буде и отворен.**⁷ Чак ако и искључимо поступке покренуте по основу „аутоматског“ стечаја, однос отворених и покренутих поступака је веома мали.

Постоји неколико узрока ниској стопи отворених стечајних поступака у Србији. Први је то што су **последнице по одговорна лица стечајног дужника мало вероватне и/или незнатне**, она покрећу стечајни поступак тек у ситуацији када су финансијске потешкоће такве да није могуће доћи до вансудског споразума са кључним повериоцима или је очекивана стопа намирења стечајних поверилаца толико ниска да они у великом броју случајева немају интерес за спровођење поступка. То значи да долази до аутоселекције, тако да се стечајни поступци отварају претежно за дужнике са значајном имовином, односно средња и велика предузећа.

Други узрок је да су **трошкови стечајног поступка посебно за микро и мала предузећа „прохибитивно високи“**. То се односи како на предујам, тако и на друге трошкове који повериоци имају поводом стечајног поступка. Постоје три разлога због којих повериоци не покрећу стечајне поступке, односно зашто не уплаћују предујам. Први разлог односи се на висину предујма. **Иако је Закон о стечају дао приоритетан третман повраћају предујма и јасно навео трошкове који могу имати третман предујма⁸ како би се ограничили нереално високи износи који су судије дискреционо одређивале, судије и даље често одређују веома висок предујам у односу на имовину стечајног дужника.** Тако високе износе предујма и трошкова поступка повериоци не желе или не могу да плате. Други разлог је да у поређењу са стечајем, повериоци сматрају да су трошкови алтернативних видова намирења нижи. Перцепција дужине трајања и степена намирења у стечају је негативна, па повериоци често покушавају да се намире на друге начине. Трећи разлог односи се на специфичне тржишне околности. Наиме, у постојећим тржишним околностима, повериоци, а посебно обезбеђени (разлучни) повериоци, немају подстицај да покрену стечајни поступак, јер због тренутних цена имовине очекују ниску стопу намирења.⁹ Постоје и други потенцијални разлози спорадичног коришћења стечаја, на пример и поред спроведене реформе извршног поступка, дужници још увек нису присиљени да се у већој мери стечајем, односно коришћењем забране извршења и намирења, „бране“ од појединачних извршења.

⁵ Број покренутих поступака разликује се од земље до земље. На пример, у Шпанији он износи само 24, у Немачкој 89, а у Данској 182 на 10,000 привредних друштава. Просек за 18 земаља западне Европе износи 70.

⁶ Поједине чланице ЕУ, попут Шпаније и Грчке имају изузетно ниско учешће покренутих стечајних поступака у односу на број привредних друштава.

⁷ У случају неких дужника стечајни поступак се покреће два или више пута током године, тако да је однос отворених и покренутих поступака суштински нешто већи. Ипак, то не мења изнете налазе.

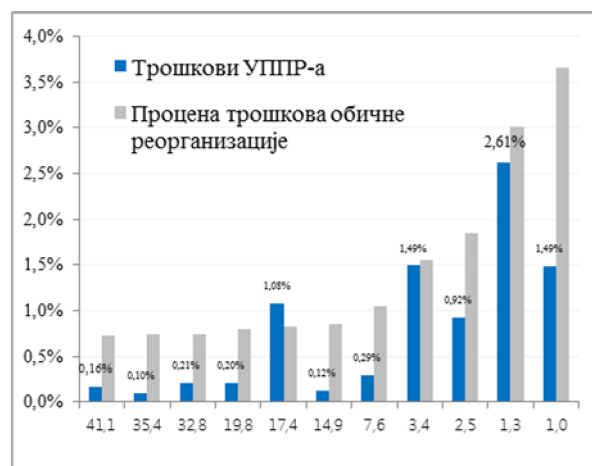
⁸ В. чл. 59 Закона о стечају.

⁹ На пример, многи кредити одобравани су уз прецењену вредност колатерала или је реч о хипотекама другог или вишег реда. У том случају, обезбеђени повериоци су за део потраживања која премашује вредност колатерала необезбеђени, односно стечајни повериоци.

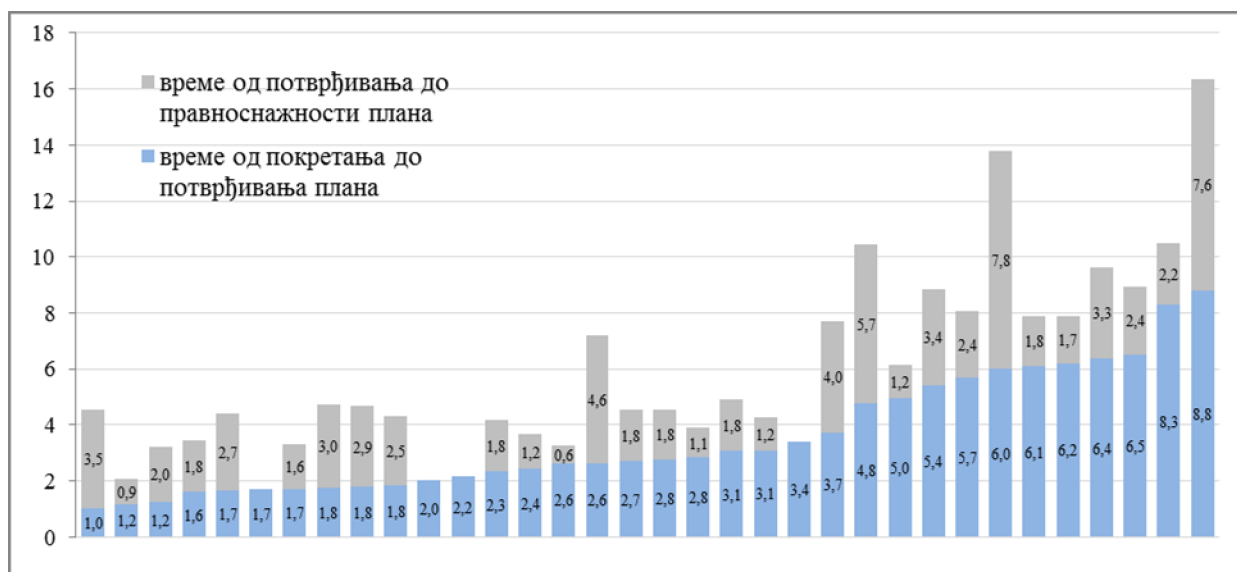
1.2. Унапред припремљени план реорганизације представља доминантан начин разрешавања финансијских потешкоћа великих дужника, али је често предмет злоупотреба

Унапред припремљени план реорганизације наишао је на широку примену у пракси.¹⁰ Број УППР достигао је скоро 50 планова на годишњем нивоу. Реч је по правилу о великим или средњим привредним друштвима - дужницима, тако да је већ више од 1,5 милијарди евра потраживања реструктурирано на тај начин. Иако у примени овог института постоји неколико недостатака, може се изнети оцена да се **УППР показао као релативно брз поступак, који уз ниске трошкове омогућава дужнику да спроведе финансијско реструктурирање**. УППР садржи комбинацију подстицаја – личну управу (улога стечајног управника је суштински сведена само на проверу тачности података у плану), могућност увођења мораторијума (забрану извршења) и могућност наметања плана несаслагасним повериоцима.

У непромењеним околностима, због бројних предности поступка у односу на обичну реорганизацију реално је очекивати даљи раст учешћа УППР-а. У којој мери ће то бити могуће, зависиће и од коначног исхода промена стечајног оквира о коме ће бити речи у другом делу. Предности УППР-а постале су очигледне, посебно након спроведене анализе већег броја случајева. Половина унапред припремљених планова бива потврђена у року од три месеца уз трошкове који су у просеку вишеструко мањи од оних који би настали у случају поступка обичне реорганизације. Графикон приказује трошкове у односу на вредност укупних потраживања изражена у милионима евра. Осим у једном случају, трошкови обичних реорганизација вишеструко су веће у односу на УППР, при чему релативна предност унапред припремљених планова расте са растом величине дужника. Просечно трајање од подношења плана до потврђивања износи 4,7 месеци, док медијана износи 3,1 месец, при чему је најкраћи период до усвајања плана износио само 31 дан.

¹⁰ В. чл.154-156 Закона о стечају.

Најчешћи проблеми који се јављају код унапред припремљених планова:

- 1) реалност предвиђених мера и одрживости пословања дужника након усвајања плана;**
- 2) третман повезаних лица и могућност прегласавања стечајних поверилаца од стране повезаних лица;**
- 3) датум пресека на основу којег се врши гласање у погледу унапред припремљеног плана, због пролонгирања поступка је често неадекватан;**
- 4) почетак примене плана је често пролонгиран услед одложеног наступања правноснажности.**

Први проблем указује на неспремност поверилаца да смање износ својих потраживања, што последично доводи и до неодрживости једног броја планова. Анализом појединих планова стиче се утисак да и дужници и повериоци пролонгирају status quo, односно да се плановима „купује” време. У зависности од тренутка потврђивања плана, већ након једне или две године од почетка примене усвојених планова, може доћи до неиспуњења мера реорганизације. Тренутно је проценат планова за које се због неиспуњења покреће нови поступак још увек низак. Ипак, треба имати у виду да је највећи број планова тек почео да се спроводи, те да ће се проблеми у погледу испуњавања планом предвиђених обавеза јавити тек у другој или трећој години наићи на проблеме. Други проблем се пре свега односи на примену Закона, а делом и на исувише повољан положај повезаних лица. Повезана лица често нису адекватно представљена, а чак и када је испуњен критеријум наведен законом не долази до формирања посебне класе без права гласа. **Недовољна пажња посвећена повезаним лицима доводила је и до тога да и поред тога што она чине знатно преко 30% одређене класе, план буде усвојен без претходне интервенције, или да у случају да је учешће повезаних лица испод 30%, глас повезаних лица пресудно утиче на усвајање плана.** Трећи проблем настаје у случајевима када протекне исувише времена до гласања, при чему се користи поднети план који не одражава адекватно структуру поверилаца. У таквим околностима потребно је одредити нови дан пресека.

Утисак да посебно највећа привредна друштва у стечају користе УППР, не значи да нема и обичних реорганизација. Поред УППР-а и обичне

реорганизације су знатно присутније у односу на период пре доношења Закона о стечају. Наиме, **у око 9% поступака отворених према важећем Закону поднет је план реорганизације, што је знатно веће учешће у односу на претходни Закон о стечајном поступку.**

Ако један број планова реорганизација није спроводљив, поставља се питање да ли стечајни оквир у Србији правилно врши тријажу стечајних дужника. Коначан одговор на ово питање још увек није могућ због кратког периода од ступања на снагу важећег Закона о стечају. Анализа Закона о стечају показује да одлука о подношењу плана превасходно зависи од карактеристика стечајног дужника. Другим речима, осим у појединим случајевима планови се не предлажу у случајевима и када су карактеристике дужника такве да је за њих сасвим очигледно примерен поступак банкротства. На одлуку о потврђивању плана поред карактеристика дужника утиче и структура поверилаца, односно учешће банака и обезбеђених поверилаца, али и својински облик дужника.

1.3. Проблеми у примени и проблеми ван стечајног оквира

Досадашња пракса указала је на неколико проблема у вези са Законом о стечају. С обзиром да је реч о низу техничких детаља, само ћемо се кратко осврнути на неке од њих. Неки од проблема последица су неадекватне примене закона, док се други проблеми налазе ван самог стечајног оквира, па су зато домети измена и допуна закона ограничени.

- Приликом избора стечајног управника, **метод случајног одабира постао је пре изузетак, а не правило, док стечајни управници веома ретко бивају мењани од стране поверилаца, иако су повериоци незадовољни њиховим радом.** У поменутих случајевима, могуће је унапредити одредбе закона, али проблем није у тексту закона, већ у начину на који се он (не) спроводи или у томе што се могућности дате законом не користе.¹¹

- **Третман заложних поверилаца** (лице која имају заложно право на стварима и правима стечајног дужника, али не и новчано потраживање према стечајном дужнику) створио је низ недоумица, које је судска пракса донекле решила. С тим у вези потребно је прецизно дефинисање ових поверилаца и њихових права и обавезе у односу на положај разлучних поверилаца, као начин њиховог намирења у поступку банкротства и положај (права) у поступку реорганизације.

Поред поменутих, постоји потреба за детаљнијим уређењем неких института или отклањањем номотехничких грешака у важећем закону, и евентуалног убрзања стечајног поступка.

Најважнија ограничења која се налазе ван стечајног оквира су проблем реституције.

- У појединим стечајним поступцима, на брзину пресудно утиче **питање реституције имовине или имовинских целина дужника.** Стечајни прописи су у том контексту немоћни да учине промене, а да при том не ризикују да буду противуречне другим прописима.

- Други проблеми односе се на **постојање спорова, односно парница који су такве природе да онемогућавају брзо закључење поступка.** Дужина трајања парнице директно утиче на све индикаторе стечајног поступка, без обзира на регулаторна решења самог Закона о стечају.

¹¹ У наведеном примеру један од могућих проблема је временско ограничење смене стечајног управника. Ипак, смена управника у тренутку када је он већ обавио све важне активности и постављање другог стечајног управника, ствара подстицај за колузију управника и кључних поверилаца.

- Иако су се судови веома успешно изборили са великим бројем стечајних поступака у последње четири године, и даље су присутни **проблеми који се тичу капацитета привредних судова**, а тиме и организације и начина рада. Како би изашли на крај са великим бројем предмета у протекле три године, судови су се организовали на различите начине. У мањим привредним судовима, догађа се да се само један судија бави стечајним предметима. Предност таквог решења је специјализација и мањи број оспорених пресуда, али са друге долази до преоптерећености судије. Проблеми су се јавили и због чињенице да је за један број судија, посебно након реизбора, стечајни поступак био нова врста предмета, што је донекле продужило трајање поступка.

- Коначно, можда и најважније ограничење се односи на **постојеће економско окружење**. У случају одсуства интереса купаца, трајање поступка, али и степен намирења нису задовољавајући. Нека решења могу поједноставити продају или је учинити транспарентнијом, те тако смањити трошкове и евентуално остварити бољу продајну цену, али ће неповољно економско окружење и даље имати пресудну улогу на коначни исход.

Индикатори квалитета стечајног поступка у Републици Србији

За поједине индикаторе квалитета спровођења стечајног поступка у Србији, због поступака који још увек трају није могуће дати сасвим прецизне податке. Овде ћемо приказати неке од кључних индикатора стечајног поступка који се односе на период након усвајања Закона о стечају.

Време трајања стечајног поступка

Ако се посматрају само „обични“ стечајни поступци без УППР-а подаци АЛСУ показују да је око 47% поступака окончано у року краћем од две године. Забрињавајуће је да скоро 18% поступака већ траје преко три године, при чему око 2% поступака траје већ преко четири године.

	Закључено или обустављено	Активно	Укупно	Закључено или обустављено	Активно	Укупно
од 0 до 1	1193	146	1339	33,5%	4,1%	37,6%
од 1 до 2	469	248	717	13,2%	7,0%	20,1%
од 2 до 3	195	630	825	5,5%	17,7%	23,2%
од 3 до 4	48	561	609	1,3%	15,8%	17,1%
од 4 до 5	0	69	69	0,0%	1,9%	1,9%
Укупно	1905	1654	3559	53,5%	46,5%	100,0%

Извор:АЛСУ

Обрачун просечног времена није могуће дати прецизно, због поступака који и даље трају, а који су започети још 2010. године. Ипак, поступци за значајан број претходно приватизованих предузећа средње или велике величине чија су како имовина, тако и обавезе значајне, трају већ преко три године.

Трошкови стечајног поступка

На трошкове пре свега утиче величина стечајног дужника. У овом случају користимо само податке за закључене поступке, при чему је вероватно да су добијени подаци пристрасни тако да су стварни трошкови изражени у процентима од оствареног прилива нешто већи. На основу података АЛСУ за поступке у којима је прилив преко 100 милиона динара, трошкови износе 3% од укупних прилива, за поступке у којима је прилив између 20 и 10 милиона трошкови износе 7,2%, за поступке у којима је прилив од 5 до 20 милиона динара трошкови су 12,4%, и трошкови за поступке од 1 - 5 милиона динара

износе 25%. Наведни проценти указују да су у обичним стечајним поступцима трошкови знатно нижи од оних наведених у студији Светске банке „Doing Business”.¹²

Степен намирења

Разлучни повериоци у просеку намирују 54% својих потраживања када је вредност обезбеђене имовине преко милион динара. Учешће намирења разлучних је око 70% од средстава преосталих након намирења трошкова и обавеза стечајне масе. Стечајни повериоци се у закљученим поступцима ретко намирују и просечни степен намирења је око 3%. Иако то изгледа веома мали проценат, слични проценти се остварују и у развијеним земљама ЕУ. На пример, у Француској се степен намирења кретао око 5%, у Немачкој око 10%, док се у Великој Британији у зависности од коришћеног поступка он кретао од 2% до 7%.¹³ У овом случају вероватно је да је проценат нешто већи јер у закљученим поступцима доминирају стечајни дужници за које је поступак отворен током примене „аутоматског” стечаја. Такође, иако је анализа заснована на великом узорку закључених поступака, остварени прилив у тим поступцима износи само 8,7 милијарди динара, што је неколико десетина пута мање у односу на унапред припремљене планове реорганизације.

2. Циљеви који се доношењем закона постижу

Циљеви који настоје да се реше доношењем овог закона:

- Повећање транспарентности стечајног поступка и спречавања злоупотреба у пракси,
- Повећање права поверилаца,
- Стварање подстицаја за правовремено покретање стечајног поступка,
- Отклањање других уочених проблема у пракси.

Конечан исход примене нових законских решења пре свега ће се огледати у повећању степена намирења поверилаца и смањења трошкова стечајног поступка.

3. Друге могућности за решавање проблема

Изради овог закона приступило се пошто се дошло до закључка да би једино доношење новог закона на свеобухватан и ефикасан начин могло да реши проблеме уочене у пракси. Анализиране су и друге могућности за решавање проблема. Пре свега, анализирани су ефекти да се ништа не мења, односно да се задржи *status quo* ситуација и побољша примена. Такође је разматран и низ опција у погледу решавања специфичних проблема наведених у првом делу.

Овај закон садржи неколико битних измена у односу на важећи правни оквир. С обзиром на ограничени обим извештаја о анализи ефеката, пажњу ћемо усмерити само на најважније измене и разматране опције. Ту свакако спадају промена редоследа намирења и промена положаја повезаних лица. Поред тога уводи се разлика између разлучних и заложних поверилаца.

¹² Приликом поређења ефикасности стечајног систем, већ је уобичајено да се прихватају последњи расположиви подаци „Doing business“ студије Светске банке. „Doing business“ индикатор који описује ефикасност заштите поверилаца има значајна ограничења. Наиме, индикатори су базирани на перцепцији експерата о вероватном исходу у симулираном случају, а не на показатељима који су засновани на стварним подацима.

¹³ в. Blazy, R. et al. Can Bankruptcy Codes Create Value? Evidence from Creditors' Recoveries in France, Germany, and the UK

- **Измена исплатних редова – промена положаја повезаних лица**

Како смо нагласили у уводном делу, један од кључних проблема у стечајним поступцима била је могућност повезаних лица да пресудно утичу на исход гласања у стечају. Одредба Закона о стечају омогућавала је суду да наложи формирање посебне класе поверилаца (која не гласа) у плану реорганизације ако повезана лица имају више од 30% у оквиру једне класе.¹⁴ У пракси је долазило до проблема приликом утврђивања повезаних лица и њиховог учешћа. Поред тога што новим решењем повезана лица не могу да гласају, њихове могућности ограничене су и у погледу других активности – предлагања разрешења и именовање стечајног управника, послови са повезаним лицима подлежу лакшем побијању, итд. Проблем који може настати услед промене третмана повезаних лица је значајно смањење кредитирања унутар групација и позајмица власника. У ситуацији када дужник нема приступ другим изворима финансирања, нове одредбе могу демотивисати власнике да врше даља улагања. Ипак, без обзира на наведена ограничења можемо констатовати да је реч о правичнијем решењу које треба да смањи уочене злоупотребе.

У погледу повезаних лица разматрано је неколико опција. Најједноставније решење било би да се она без обзира на њихове карактеристике ставе у четврти исплатни ред. Ипак, такво решење није присутно у упоредној пракси, док је било потребно водити рачуна и о одредбама члана 181. Закона о привредним друштвима који је већ делом био уредио положај повезаних лица, тако да су она била субординирана за део у коме су били необезбеђени повериоци. Приликом измена ове одредбе узети су у обзир и коментари добијени од Међународне финансијске корпорације (International Finance Corporation – IFC). Такође је било потребно водити рачуна и о томе да ли је реч о финансијским институцијама чија је редовна делатност одобравање кредита. Коначно решење узело је у обзир постојећи третман повезаних лица. Овим решењем се уводи концепт који је присутан и у великом броју законодавстава – зајам којим се надомешта капитал, а којим се власници који уместо да унесу капитала у време финансијске кризе опредељују да тај капитал надоместе зајмом, што није у складу са добрим пословним обичајима и савесношћу. Ради јасне примене закона, прописан је јасан временски период од две године, уместо да се третман тог зајма везује за одређено време када је настала криза код стечајног дужника, што је присутно у упоредном законодавству.

- **Надзор над радом стечајних управника**

Разматране су и опције у погледу надзора над радом стечајних управника. Поред постојећег решења, разматрана је и могућност поверавања надзора Комори стечајних управника. Ипак, упоредно искуство и степен развијености професије и сам ниво организовања стечајних управника дао је предност постојећем систему организације надзора. Пре свега се постављао питање у којој мери би Комора имала капацитет да спроводи такав надзор. Такође, у случају саморегулације као решења, вероватно би дошло до успостављања препрека уласку нових стечајних управника на тржиште и нецелисходних и неделотворних санкција у случају непоштовања правила и Кодекса етике. Рад Агенције за лиценцирање стечајних управника, свакако је био незадовољавајућ, али је бар постојеће решење јасно алоцирало

¹⁴ Реч је о лицима која су повезана са лицем које је контролни члан или акционар или поседује значајно учешће у капиталу стечајног дужника, о правним лицима у којима су повезана лица директно или индиректно контролни чланови или акционари, односно поседују значајно учешће у капиталу, односно лицима која делују заједно у смислу закона којим се уређују привредна друштва.

одговорност једног тела за надзор које је изрицало и санкције. Променом организације рада АЛСУ и ефикаснијим радом дисциплинског већа створиће се могућности за бољи надзор 329 активних стечајних управника, као и правовремено изрицање одговарајућих санкција.

- **Избор стечајног управника**

Коначно решење овог закона укида директан избор стечајног управника од стране судија услед чињенице да је у пракси изузетак који је Закон о стечају дозволио постао правило. Приликом припрема одредби које регулишу избор разматрано је неколико опција – од status quo опције до потпуног онемогућавања избора стечајних управника од стране стечајних судија. Пре свега разматране су измене којим се избор ограничава на само око 3-4% потенцијалних стечајних дужника (средњих и великих привредних субјеката), као и могућност истовременог предлога за именовање стечајног управника од стране поверилаца приликом предлога за покретање стечајног поступка. Од таквих решења се одустало, јер је преовладало мишљење да је потребно да се то питање преиспита и размотри са становишта спречавања потенцијалних злоупотреба и усаглашавања са Националном стратегијом за борбу против корупције за период од 2013. до 2018. године и закљученим Акционим планом за њено спровођење, чији је циљ отклањање ризика корупције у прописима у којима се уређује поступак стечаја. Из сличних разлога одустало се и од могућности истовременог предлога за именовање стечајног управника од стране поверилаца јер је постојала могућност колузије стечајног управника и одређене групе поверилаца. Коначно је заузето становиште да се овај проблем реши изменом подзаконског акта - Правилника о условима и начину избора стечајних управника методом случајног избора, тако што ће се извршити измене којима се регулише начин рада алгорита и вероватноћа избора стечајних управника за стечајне поступке у којима је реч о стечајним дужницима која су разврстана као средња или велика правна лица. Оваквим променама, уместо дискреционог овлашћења судија, алгоритам ће сам додељивати стечајне управнике, уз додатне критеријуме који се односе на степен квалитета рада и искуства стечајних управника. При томе, потребно је појачати контролу приликом избора стечајних управника алгоритмом и тај поступак учинити транспарентнијим. Такође су се имале у виду и друге измене закона којима се повериоцима омогућава да активније учествују у разрешењу и именовању стечајних управника.

- **Дефинисање и положај заложних поверилаца**

Заложни повериоци су повериоци који имају главно потраживање према трећем лицу а ради његовог обезбеђења успостављена је залога на имовини стечајног дужника. Ови повериоци у току спровођења стечајног поступка, не могу своја права остваривати попут разлучних, те је неспорна потреба доследног разликовања њиховог статуса у односу на разлучне повериоце, који поред обезбеђења на имовини стечајног дужника имају и доспело потраживање према њему. Услед недоречености у важећем стечајном закону, остала су отворена бројна питања у вези регулисања права и обавеза заложних поверилаца. Приликом одређивања положаја заложних поверилаца пошло се од решења из судске праксе. Наиме, према судској пракси, заложним повериоцима се у стечајном поступку обезбеђује право засебног намирења из вредности имовине која је предмет обезбеђења, али не и разлучно право. Такође, став судске праксе је и да ови повериоци немају ни право гласа у поступку усвајања предложеног плана реорганизације. Приликом израде разматрано је неколико опција. Поред решења према коме се продајом предмета обезбеђења заложних поверилаца та средства користе за намирење заложних поверилаца, односно издвајају се из стечајне масе, алтернативно

решење предвиђало је да у случају продаје имовине која чини предмет обезбеђења заложних поверилаца не долази до брисања терета. Оба решења имају предности и недостатке. На основу искуства из досадашњих поступака коначна верзија овог закона само је нормирала досадашњу судску праксу.

- **Решавање проблема дуготрајне ликвидности правних лица**

Имајући у виду изузетан проблем дуготрајних блокада рачуна великог броја правних лица, разматране су могућности за измену одредби о покретању стечајног поступка у случају дуготрајне ликвидности. Дуготрајна неликвидност правних лица доводи до немогућности измиривања обавеза повериоцима, избегавање уплата готовог новца на блокиране рачуне, плаћање у готовом новцу уместо преко рачуна, немогућност нормалног рада и пословања с обзиром да не постоји могућност исплате зарада запосленим радницима, као и плаћања доспелих обавеза по основу јавних прихода и слично, и доводи до стварања амбијента за „сиву економију”. Стога је разматрано решење којим би се, имајући у виду разлоге наведене у одлуци Уставног суда Републике Србије (Одлука IУз-850/2010 од 12. јула 2012. године) којом су одредбе Закона о стечају од чл. 150. до 154. оцењене као неуставне, а са друге стране имала се у виду и потреба регулисања тзв. „аутоматског” стечаја. Оцењено је да у овом тренутку није могуће да се овај проблем реши на свеобухватан начин, с обзиром да је потребно изменити и Закон о привредним друштвима и друге одговарајуће прописе, а при томе би се створили велики административни трошкови.

- **Подстицаји за покретање поступка**

Одредбе овог закона усмерене су ка отклањању уочених препрека у погледу покретања стечајног поступка. То се пре свега односи на увођење максималног износа предујма за микро правна лица. Коначно решење предвиђа да уколико се ради о правним лицима која су разврстана као микро правна лица у складу са прописима којима се уређује рачуноводство, предујам се не може одредити у износу већем од 50.000 динара. Такво решење треба да спречи тенденцију уочену у пракси да се одређују нерационално високи износи и за веома мале привредне субјекте. Такође, приликом одређивања наведеног износа водило се рачуна и о могућности покривања релевантних трошкова. Стечајни управник има подстицај да што пре прода имовину стечајног дужника, како би несметано водио поступак. У упоредном праву решења су веома различита, при чему у неким земљама предујам не постоји или има готово симболичан карактер.

Такође, одустало се од могућности увођења додатног предујма члановима одбора поверилаца у складу са висином њиховог потраживања. Поменуто решење створило би негативне подстицаје не само у погледу формирања одбора поверилаца, већ и самог покретања поступка од стране поверилаца. Повериоци већ суочени са високим предујмом, били би изложени додатном стохастичком елементу издатака које имају услед стечајног поступка, што ће их свакако демотивисати и смањити (већ премали) број стечајних поступака иницираних од стране поверилаца.

- **Поступак у случају дуготрајне неспособности плаћања**

Овај закон враћа део одредби које регулишу поступак у случају дуготрајне неспособности плаћања које су проглашене неуставним одлуком Уставног суда Републике Србије.¹⁵ Предлог отклања околности које су довеле

¹⁵ Одлуком Уставног суда бр. I Уз-850/2010 од 12.7.2012. године Уставни суд Републике Србије је утврдио да одредбе чл. 150. до 154. Закона о стечају ("Сл. гласник РС", бр.

до одлуке Уставног суда, тако што се врши лична достава решења о покретању поступка, према предвиђеном решењу нема брисања стечајног дужника из регистра привредних субјеката, нити последичног преласка имовине стечајног дужника у власништво Републике Србије. У овом случају није реч о „аутоматском стечају”, јер не одговара суштини овог поступка, јер нема аутоматизма, односно ако нема интереса поверилаца стечајног дужника и самог дужника да се спроведе стечајни поступак нема ни стечајног поступка. У случају да нико не уплати предујам, поступак се закључује, док се након уплате предујма примењују општа правила стечајног поступка. Народна банка Србије као организација која спроводи поступак принудне наплате доставља надлежном суду листу привредних субјеката који су обуставили сва плаћања у непрекидном трајању од најмање годину дана. Ипак, оно што је кључно за овај административно захтевни поступак је то што се њима утврђује постојање правног интереса који ће бити коришћен за покретање принудне ликвидације.

Приликом прописивања ових одредби разматране су и друге опције, пре свега да дужник има обавезу да, без одлагања, а најкасније у одређеном року покрене стечајни поступак, у случају трајније неспособности плаћања или презадужености. Овакво решење иако је присутно у упоредноправној пракси, и којим се дужник, односно законски заступници истог, излажу цивилној одговорности и кривичној одговорности у случају неблагоприятног покретања стечајног поступка.

Поред наведених опција, разматрано је и низ других питања од који се након детаљне анализе и обављених консултација одустало (консолидовани стечај, друге промене исплатних редова, итд).

4. Зашто је доношење закона најбоље за решавање проблема

Приликом сагледавања проблема посебно су се разматрали проблеми у примени. За неке проблеме попут недовољно коришћења стечаја овај закон може имати само ограничене ефекте, док је код других проблема злоупотребљавања УППР-а од стране дужника било неопходно изменити и допунити постојећи текст закона. Такође, применом важећег закона уочен је један број решења и правних празнина које је могуће отклонити искључиво законом.

6. Трошкови које ће примена закона изазвати код грађана и привреде, посебно малих и средњих предузећа

Примена овог закона ће смањити трошкове стечајног поступка, посебно код микро и малих привредних субјеката. У односу на важећи стечајни оквир, решења предвиђена нацртом не стварају нове значајне трошкове. С друге стране, поједини трошкови поступка биће смањени. Укида се обавеза добијања сагласности Комисије за заштиту конкуренције приликом подношења плана реорганизације осим у изузетним случајевима, поједностављен је поступак оглашавања. Тамо где су наметнуте обавезе (на пример обавеза обавештавања суда и стечајног управника о постојању јемства, обавеза обавештавања о свакој наплати од јемца и обавеза обавештавања јемца о поднетој пријави потраживања) трошкови су релативно мали и у функцији бржег и ефикаснијег одвијања стечајног поступка.

7. Да ли позитивни ефекти оправдавају трошкове

Ефекти решења предложених овим законом мерљиви су и изражени су кључним индикаторима квалитета стечајног поступка, пре свега степеном намирења, али и трошковима и дужином трајања поступка. Позитивни ефекти се пре свега огледају у смањењу индиректних трошкова стечајног поступка, односно правовременом покретању поступка, чиме се у зависности од поступка повећава вредност стечајног дужника или стечајне масе.

У закљученим стечајним поступцима процењена ликвидациона вредност износила је око 18 милијарди динара, али је чак у 526 случајева процењена ликвидациона вредност била једнака нули. Само 7,3 милијарди прилива, односно око 40% од процењене ликвидационе вредности је остварено у стечајним поступцима, при чему су трошкови поступка износили око 0,5 милијарди прилива или око 8%. Правовременим покретањем и стварањем додатних подстицаја само 10% увећање прилива значило би око 7 милиона евра.

Такође, боље уређење правног оквира за унапред припремљене планове допринело би њиховом бржем и ефикаснијем усвајању, а тиме и подстицајима како дужницима да правовремено покрену, тако и повериоцима да брже изгласају план. Укупна потраживања у смо 20 првих унапред припремљених планова износе 900 милиона евра. Чак и мало процентуално повећања намирења створило би значајне ефекте.

8. Да ли акт стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију

Овај закон ће отклонити неке од проблема уочених у пракси, док је други део проблема неопходно решити доследном применом Закона о стечају, као и побољшаним надзором над радом стечајних управника и законским решењима из других закона који утичу на исход стечајног поступка. Нека од решења, попут ограничавања предујма за микро правна лица омогућиће и повериоцима и дужницима да лакше покрену стечајни поступак.

Због своје природе Закон о стечају не може непосредно да утиче на појаву нових привредних субјеката на тржишту, али он посредно утиче на могућност остваривања наставка пословања стечајног дужника, а тиме и да повољно утиче на повериоце.

9. Да ли су заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове

Министарство привреде објавило је јавни позив за учешће на јавној расправи о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о стечају. Јавна расправа одржана је од 24. јуна до 14. јула 2014. године. Презентације и расправе о предложеном Нацрту закона о изменама и допунама Закона о стечају вођене су на округлим столовима у градовима Републике Србије и то: у Нишу 25. јун 2014. године; Београду, 26. јун 2014. године, Новом Саду, 27. јун 2014. године и Крагујевцу, 30. јун 2014. године. Такође, одржани су састанци и са представницима Савета страних инвеститора, НАЛЕД-а, Америчке привредне коморе.

Током јавне расправе активно су учествовали представници судова, стечајни управници, синдикати, као и стручна јавност, који су своје сугестије и предлоге доставили Министарству привреде. Радна групу за израду Нацрта чинили су представници Министарства привреде, Агенције за приватизацију, Агенције за привредне регистре, Агенције за лиценцирање стечајних управника, Министарства финансија, Народне банке Србије, Министарства правде, Врховног касационог суда, Адвокатске коморе Србије, Министарства одбране, Министарства здравља, Министарства омладине и спорта, Министарства

културе и информисања, Министарства рударства и енергетике, Привредне коморе Србије и Правног факултета Универзитета у Београду.

Радна група је добила писане коментаре и предлоге од већег броја стечајних управника, Удружења банака, судија привредних судова, пословних удружења, као и других заинтересованих страна.

10. Које ће мере бити предузете да би се остварили разлози доношења Закона

Паралелно са изменама и допунама Закона о стечају, предвиђене су измене подзаконских аката, а посебно Правилника којим се утврђују национални стандарди за управљање стечајном масом (пре свега Националног стандарда бр. 5). С обзиром да су у односу на недостатке законских решења, проблеми пре свега у примени прописа, потребно је знатно унапредити рад Агенције за лиценцирање стечајних управника и побољшати поступак надзора. Такође, неопходно је предузети читав низ мера и активности које се односе, како на едукацију стечајних судија и стечајних управника, тако и на побољшање перцепције стечаја као једног од видова решавања финансијских потешкоћа дужника и редефинисања дужничко-поверилачких односа.